Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייעס פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 107 (1101) | Łódź, Poniedziałek 9 Maja 1927 | פינפטער יאָהרגאַנג | לאָדז מאָנטאָג ז' אייר תרפ"ז. | Nr. 107 (1101)

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

רידזעווסקי'ס פראָצעס — אין אָנהויב יוני

ווי מיר דערוויסען זיך פון א קאָמפעטענטער קוועלע, וועט דער פראָצעס פון קאַזשימיערזש רידזעווסקי פאָרקומען אין לאָדזער קרייז-געריכט אין די ערשטע טעג פון חודש יוני.

דער פראָקוראָר שמידט זאָל האָבען אַרויסגעגעבען די געהעריגע פאָראָרדנונגען, אַז הגם דער פראָצעס וועט פאָרקומען אין א געוועהנליכען געריכט, זאָל דאָך די ציגאַנ-אויספאָרשונג צוגעאיילט ווערען אַזוי, אַז דער פראָצעס זאָל קענען פאָרקומען אין אָנהויב פון חודש יוני.

שאַרפע רייבונגען אין יודישען בלאָק אין וואַרשא.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין דעם געשאַפענעם יודיש-נאַציאָנאַלען וואַהל-בלאָק אין וואַרשאַ קומען פאָר רייבונגען. עס האַנדעלט זיך וועגען דעם ערשטען פּלאַץ אויף דער קאַנדידאַטען-ליסטע. די ציוניסטען פאָדערן דעם ערשטען פּלאַץ פאַר זיך. די „אגודה" פאָדערט א גורל. ס'איז אַלץ נאָך נישטאָ קיין הסכם. די רייבונגען זענען אַזעלכע ערנסטע, אַז אין מאַנכע קרייזען האַלט מען אפילו, אַז ס'איז מעגליך דער בלאָק זאָל צעפאַלען.

לאָרד אַלענבי אָנגעקומען קיין ירושלים.

ירושלים, 8 (יט"א טעלעגראַפיש) דאָ איז אָנגעקומען דער עראָבערער פון א"י לאָרד אַלענבי, כדי אָנטיילצונעהמען אין דער צערעמאָניע פון עפענען דעם מיליטערישען בית-עלמין אויפן הר גריזים.

לאָרד אַלענבי האָט זיך אָפגעשטעלט אין רעגירונגס-הויז אַלס גאַסט פון לאָרד פּלומער.

פער'משפט קאָמוניסטען אין איטאַליע.

רוים, 8 (ספ. טעל.) דאָ איז פאָרגעקומען דער פראָצעס געגען 10 קאָמוניסטען, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין געהערען צום קאָמוניסטישען אויספיהר-קאָמיטעט. 4 זענען געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס באַנק, 6 זע-נען אַנטלאָפען און גע'משפט געוואָרען אונטער די אויגען. די 6 אַנטלאָפענע זענען פער'משפט געוואָרען צו 12 יאָהר טורמע; די 4 אַנוועזענדע — פון 4 ביז יאָהר טורמע.

פאַר 3. און 4. קאַטעגאָריע

וועלען די איינקונפטס- און אומזאַץ-שטייערן נישט זיין גרעסער ווי אין יאָהר 1925.

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). אין לאָקאַל פון צענטראַלען סוחרים פעראיין איז פאָרגעקומען א בעראַטונג מיט'ן אָנטייל פון דער יודישער אָבטיילונג און פון פראָווינצער דעלעגאַטען. פון לאָדז זענען געווען: ד"ר. היימאַן, אַדוו. שווייצער און זאַלצמאַן. ס'איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען דעם אַרויסגעלעגטען שטייער אויף אַגענטען פון אויסלענדישע פירמעס.

אין דער דיסקוסיע האָט זיך בעטייליגט דעפוטאַט ווישליצקי, וועלכער האָט ערקלערט, אַז די רעגירונג האָט בדעה אַרויסצוגעבען א פאָראָרדנונג, לויט וועלכער די איינקונפטס- און אומזאַץ-שטייערן פאַר'ן יאָהר 1926 פון די קאַטעגאָריעס 3 און 4 זאָלען נישט זיין גרעסער ווי אין יאָהר 1925. דאָס איז דערפאַר, ווייל דער בודזשעט ווערט געדעקט פון אַנדערע קוועלען.

אויסגעפיהרט דעם טויט-אורטייל

איבער די לעטלענדישע באַנדיטען.

מיטוי, 8 (ספ. טעל.) היינט 12 א זייגער ביינאַכט, האָט דער קריגס-מיניסטער גענעראַל באַנגערסקי בעשטעטיגט דעם טויט-אורטייל איבער די באַנדיטען קויפען און פעבאלג. קיין מיטוי איז אָפגעשיקט געוואָרען א ספעציעלער שליח פון קריגס-מיניסטעריום מיט א געהיימען אויפטראַג איבערצוגעבען דעם היגען פראָקוראָר ריינהאַרד דעם בעשטעטיגטען פסק-דין, כדי אויסצופיהרען דעם טויט-אורטייל.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער בעפאָרשטעהענדיגער הינריכטונג פון די באַנדיטען זענען קיין מיטוי אַרויסגעפאָהרען פאָרשטעהער פון דער היגער פרעסע, ווי אויך פון אייניגע אויסלענדישע צייטונגען. די קאָרעספאָנדענטען פון דער „פאָסישער צייטונג" און פון א פראַנצויזישער צייטונג האָבען דורכ'ן אויסערן-מיניסטעריום געפרובט צו בעקומען ערלויבניש ביי צוזיין בעת דער אויספיהרונג פון טויט-אורטייל, אָבער אָהן ערפאָלג.

קאַמף געגען דער נאַכט-אַרבייט.

שטורמישער מיטינג און דעמאָנסטראַציע.

וואַרשא, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין טעאַטער „פאָלשעכני" איז היינט פאָרגעקומען א מיטינג פון אַרביימער אין דער דערנעהרונגס בראַנזשע וועגען סקאַסירען די נאַכט-אַרבייט. די נ. פ. ר. האָט קיין אָנטייל נישט גענומען. דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט דער פעפעסאָוויעץ באַראַווסקי. צווישען אַנדערע האָט אויך גערעדט דער פאָרשטעהער פון די יידישע אַרביימער פישמאַן אין יודיש און אַריינגעטראָגען א רעזאָלוציע, אָנצוהויבען א שאַרפען קאַמף אָפצושאַפען די נאַכט אַרבייט אין די בעקערייען.

בעת'ן מיטינג איז אויסגעבראָכען א שאַרפער אינצידענט מיט פרוי ד"ר סטרושעצקאַ (א קאָמוניסטקע), וועלכע האָט געפאָדערט א וואָרט, אָבער מען האָט איהר אָפגעזאָגט. די מיליץ פון מיטינג האָט זאָגאַר געדראָהט מיט רעוואָלווערען. די פערזאַמעלטע האָבען זי געפרובט אַרויסטראָגען. און דאָך האָט זי געהאַלטען א רעדע אין מיטען זאָל.

פאָליציי האָט זיך אַריינגעמישט און אַרעסטירט עטליכע פערזאָן. ביים אַרויסגאַנג האָט פאָליציי אויך פערהאַלטען סטרושעצקאַ'ן.

נאָכ'ן מיטינג איז פאָרגעקומען א דעמאָנסטראַציע מיט רויטע פאַהנער, נאָר פאָליציי האָט די דעמאָנסטראַנטען צוטריבען.

*

אויך אין לאָדז זענען נעכטען פאָרגעקומען פערזאַמלונגען פון יודישע און קריסטליכע בעקער-אַרביימער ס'זענען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס וועגען אָבשאַפען די נאַכט-אַרבייט.

ארום דער אמעריקאַנער הלואה פאַר פוילען.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש). ווי מיר דערוויסען זיך, האָט שבת פאַרמיטאָג דער וויצע-פרעמיער באַרטעל אָבגעהאַלטען א לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש וועגען די פרטים פון דער פאָרשטעהענדער הלואה פאַר פוילען.

ווי מען שמועסט אין די פאָליטישע ספערען זאָל אויף דער קאָנפערענץ האָבען בעשטימט געוואָרען דער טערמין ווען די פוילישע דעלעגאַציע זאָל פאָהרען קיין פאַריז פערענדיגען די הלואה-אונטערהאַנדלונגען. ווי אויך דער צוזאַמענשטעל פון דער דעלעגאַציע.

*

לויט ווי מ'גיט איבער פון די קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צו דער רעגירונג, איז נאָך דער לעצטער זיצונג פון מיניסטאָרען-ראַט פאָרגעקומען א „פערטראַוליכע" זיצונג ד. ה. אָהן דעם אָנטייל פון די סעקרעטאַרען און בעאַמטע. אויף דער דאָזיגער זיצונג זאָל דער פינאַנץ-מיניסטער האָבען רעפערירט דעם פאָרשלאַג וועגען דער אויסלענדישער הלואה. דער מיניסטאָרען ראַט זאָל האָבען דעם דאָזיגען פאָרשלאַג בעשטעטיגט.

עד כאן די נישט אָפיציעלע מעלדונגען.

דאַגעגען אָבער די אָפיציעלע פוילישע טעלעגראַפען-אַגענטור האָט ביינאַכט אַרויסגעגעבען פאָלגענדען קאָמוניקאַט:

„אין דער פרעסע בעווייזען זיך אין דער לעצטער צייט אַלץ אָפטער ידיעות בנוגע די פינאַנציעלע אונטערהאַנדלונגען מיט די אַמעריקאַנער באַנק-ספערען דערביי פערופט מען זיך גאַנץ אָפט אויף די כלומרשטע מאַסגעבענדע קרייזן.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט קאָנסטאַטירט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום, אַז אַזעלכע אונטערהאַנדלונגען מוזען, לויט זייער איינענשאַפט, געפיהרט ווערען אין שטרענגסטען סעקרעט און די פאָרשטעהער פון דער פרעסע בעקומען נישט און קאָנען נישט בעקומען פון פינאַנץ-מיניסטעריום קיין שום ידיעות וועגען דעם דאָזיגען ענין.

צום אָפפאָהר פון מיין ליבען חבר

ה' לעאָן ראָזענדאָרן

קיין אויסלאַנד, ווינש איך איהם א גליקליכע רייזע.

אברהם דובינסקי. 504

דאָנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

פרייזען ביליגע · פערזאָרגונג איז יעדענפאַלס

ד"ר. י. אינפעלד

וואוינט איצט אויף

42 וושכאָדניא 42

פּאַרטער, 2. שטאָק. שפרעכשטונדען פון 5—8 טעגליך.

קאַפע-רעסטאָראַן

„בריסטאָל"

פעטריקאָווער 30, טעל. 25 91

עמפפעהלט שמאַקהאַפטע מיטאָגען

צום פרייז פון 2.75 זל., 3.50 זל. און 4.00 זל.

ווי אויך מילכיגע פריהשטיקע און אָווענד-ברויטען פון 5 גענג צום פרייז פון 1.50 זל.

איך עמפפעהל א גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע שפייזען א-לא קאַרט. ביטע מיך צו בעזוכען און זיך צו איבערצייגען!

וויכטיג נייעס!

דעם 15 מאי ד. י. קומט פאָר די ערעפענונג פון גאַרטען

קאָלאָסעאום

16 ציגעל-נאַם 16

מילכיגע פריהשטיקע, מיטאָגען און אָווענד-ברויטען פון 5 גענג—נור 1.50 זל. דער בופעט וועט זיין רייך פערזעהען, ווי אויך פילזנער ביער פון פאַס. אין פאַל פון אַנאָנגענעמע וועטער, וועלען די טישען געדעקט אויף דער וועראַנדע. :—: דער גאַרטען וועט זיין אָפען טעגליך פון האַלב 7 פריה ביז 12 א זייגער אין אָוונט. 974

יעדען אָווענד מוזיק-קאָנצערט.

מיט אַכטונג ה. בערנהיים.

מ'צווינגט יודען אין ליטע
אפען צו האלטען די געשעפטען אום שבת.

קאָוונע, 8. (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די היגע רעגירונג האָט אויסגעזוכט אַן אַלטע פאַראָרדנונג פון שטייער-דעפּאַרטאַמענט, וואָס איז ביז איצט נישט אָנגעווענדעט געוואָרען אין לעבען, אַז די יודען, וואָס האָבען צו פערקויפען מאָנאָפּאָל-ארטיקלען, מוזען האַלטען אָפען זייערע געשעפטען אום שבת און יו"ט. די דאָזיגע פאַראָרדנונג ווערט מאָטיווירט מיט דעם, וואָס ביים האַלטען פערמאַכט די געשעפטען אום שבת, [ווערט פערקלענערט די הכנסה פון דעם מלוכה אוצר.

די דאָזיגע פאַראָרדנונג וואָס צוועקט צו חלול שבת האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פערביטערונג ביי דער יודישער בעפעלקערונג.

דייטשער יוסטיץ-מיניסטער
געגען אנטיסעמיטיזם.

בערלין, 8 (יט"א טעלעגראַפיש) אין פרייסישען לאַנדטאַג האָט דער יוסטיץ-מיניסטער שמיט-לייטענבערג געענטפערט דעם דעפּוטאַט קוטנער אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, וואָס די פעלקישע פרעסע איז געקומען אַרויס מיט אַן אַרטיקעל געגען די יודישע ריכטער און מיט אַ פאָדערונג זיי צו בעזייטיגען פון זייערע אַמטען.

דער מיניסטער האָט געזאָגט, אַז די דאָזיגע אָנפאַלען מאַכען נישט געפונען קיין אָפּקלאַנג. לויט דער קאָנסטיטוציע דאַרף נישט שפּילען קיין ראָל די אָנגעהעריגקייט צו דער ראַסע אָדער גלויבען און אַז ער וועט שטרענג אָפּהיטען די קאָנסטיטוציע.

פּראָטעסט-דעמאָנסטראַציע פון זשורנאַליסטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין לעטלאַנד.

ריגע, (יט"אַ). די יערליכע פערזאַמלונג פון לעטישע זשורנאַליסטען און ליטעראַטען-פעראיין, האָט אין דער אָפּשטימונג אָבגעוואָרפען אַלע אַרויסגעשטעלטע קאַנדידאַטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, אַזוי אַז קיין איינער איז נישט אָנגענומען געוואָרען אין פעראיין. אַלס פּראָטעסט זענען די זשורנאַליסטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען דעמאָנסטראַטיוו אַרויסגעטרעטען פון דער קאָמיסיע, וואָס איז אויסגעוועהלט געוואָרען, כדי אויפצונעהמען די אויסלענדישע זשורנאַליסטען-דעלעגאַציעס.

אָפיציעלע אנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע אין רומעניע.

בוקאַרעשט. (יט"אַ). די „רימיניאַצא" טיילט מיט, אַז ביים אויסצאָהלען די לוינען אין אַ מיליטערישער אייזענבאַהן-אָבטיילונג האָט מען צווישען די סאָלדאַטען פערטיילט אויך אַן אַנטיסעמיטישע צייטונג פול מיט העצארטיקלען געגען יודען. די צייטונג פאָדערט, אַז די מיניסטאָרען פון איגערן, קאָמוניקאַציע און קריג זאָלען אינטערווענירען וועגען דעם און בעשטראָפען די שולדיגע.

צוויי וואכען ארעסט פאר אנטיסעמיטישע העץ-אויסרופען.

בודאַפּעשט. (יט"אַ). דאָס שטראָף-געריכט אין שעגערין האָט פערורטיילט דעם ראַסענשיצלערישען זשורנאַליסט לצהעל-קאדאר אויף 2 וואָכען תפיסה פאַר אויפהעצען געגען דער יודישער בעפעלקערונג און בעליידיגען די יודישע רעליגיע.

לצהעל-קאדאר האָט אין זיינע אַרטיקלען אויף אַ געוויסער פערזאַמלונג גערעדט בזה הלשון: יודען זענען רויבער, זיי זענען געקומען קיין אונגאַרן צו בערויבען אַלעמען".

באנדיטען בעפאלען דעם ירושלים'ער ביסקופּ.

לאָנדאָן, 8 (סב. טעל.) 30 קילאָמעטער פון ירושלים זענען 3 באַנדיטען בעפאַלען און בערויבט דעם ירושלים'ער ביסקופּ און זיין בעגלייטערין, וועלכע זענען געפאָהרען אין אַ קאָטש. ביים אָנפאַל אויפ'ן צווייטען וואָגען איז ערמאָרדעט געוואָרען דער קוטשער און פערוואונדעט געוואָרען אַ פרוי.

„החנוך" ערשיינט ווידער.

ירושלים. (יט"אַ). די העברעאישע לעהרער אָרגאַניזאַציע אין ארץ-ישראל האָט ווידער אָנגעהויבען אַרויסצוגעבען דעם צוויי-מאָנאַטליכען זשורנאַל „החנוך" אונטער דער רעדאַקציע פון ד"ר מ. גליקסמאַן אין תל-אביב.

בערויבט א יודישע שוהל אין טשעכאסלאוואקיי.

פּראַג. (יט"אַ). אין דער שוהל פון דער יודישער קהלה אין פרידעק ביי ברין האָבען זיך ביינאַכט אַריינגעריסען גנבים און צונערויבט דאָס גאַנצע ווערטפולע ציהרונג פון די ספרי תורות. דער פערלוסט ווערט אָבגעשאַצט אויף העכער 70,000 טשעכישע קראָנען. די גנבים זענען נאָך נישט ענטדעקט געוואָרען.

דער עקם הענינ פון העדושאם קומט קיין ארץ-ישראל.

ירושלים, (י.ט.א.) ווי עס טיילט מיט די אַראַבישע צייטונג „אל קארמעל" האָט בדעה דער געוועזענער קעניג פון העדושאס צו פערברענגען די זומער-צייט אין ארץ-ישראל אויפ'ן הכרמל.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4

נעלם געווארען וואגאנעם סחורה.
אַנ'אַפּערע מיט געפעלשטע באַהן פראַכטען.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש) ס'איז ענטדעקט געוואָרען אַנ'אַפּערע מיט געפעלשטע באַהן פראַכטען, אויף וועלכע מען פלעגט וואַגאָנעס מיט סחורות, וואָס זענען געווען בעשטימט פאַר איין סטאַציע, איבערדאַגספּאָרטירען אויף אַנ'אַנדער סטאַציע און דאָרט די סחורות אָבנעהמען. די הויפּט פעלשער פון די פראַכטען האָבען זיך אַרויסגעוויזען באַלעסלאַוו ביסטשאַנאָווסקי (סאָלעץ 11) און יוזעף סנעלעווסקי אין ערגעץ נישט איינגעמאָלדען. דער לעצטער ווערט אויך געזוכט פאַר אַנדערע קרימינעלע פערברעכענס. ביידע זענען אַרעסטירט.

זייערע אָפּערעס האָבען ביידע אויסגעפיהרט מיט דער הילף פון באַהן-אָנגעשטעלטע, די מיטהעלפער זענען נאָך נישט ענטדעקט. געכאָפּט האָט מען די אָפּעריסטען דערביי ווי זיי האָבען אַ וואַגאָן צוקער געשיקט און פויזען קיין ווילנאָ און אַ וואַגאָן מעהל פון וואַרשאַ דעסגלייכען קיין ווילנאָ, אויפ'ן וועג איבערגעפּוישט די פראַכטען און ביידע וואַגאָנעס אַוועקגעשיקט קיין גראָדנאָ און דאָרט זיי פערקויפט. דעם היזק פון די פערשוואונדענע וואַגאָנעס, פלעגט נאַטירליך מוזען דעקען די באַהן-דירעקציע.

אפגעלעגט די גענעראל-דיסקוסיע אויפ'ן אקציאנס-קאמיטעט
און געוועהלט 4 קאמיסיעס.

לאָנדאָן, 8 (יט"א טעלעגראַפיש) אויף דער לעצטער זיצונג פון אַקציאָנס קאָמיטעט איז בעשלאָסען געוואָרען, אָפּצולעגען די גענעראַל-דיסקוסיע און דערוויילע אויסטיילען 4 קאָמיסיעס צו 13 פעדזאָן: פאַר פּאָליטישע ענינים ווערען נאָכדעם ווי פּראַם. ווייצמאַן וועט אָפּגעבען זיין בעריכט; אַנ'אָרגאַניזאַציאָנס-קאָמיסיע; אַ קאָמיסיע וואָס זאָל בעהאַנדלען די פּראָגען וועגען לעזען דעם קריזיס אין קאָמיסיע, וואָס זאָל זיך בעשעפטיגען מיט די פינאַנציעלע אינסטיטוציעס. די דאָזיגע קאָמיסיע ווערט אויסגעוועהלט

א שטורם און וואלקען-בראָך אין סטרי

לעמבערג, 8. (טעלעפ.) פון סטרי מעלדעט מען, אַז פרייטאָג האָט זיך איבער דער שטאָדט און אומגעגענד איבערגעטראָגען אַ שרעקליכער שטורם-ווינד און שלאָגס רעגען, וועלכער האָט אָנגעמאַכט אַ גרויסען שאָדען. אַלע סוטערינעס און קעלערן זענען פערגאָסען געוואָרען, אַזוי אַז די פייער-לעשער האָבען געאַרבייט די גאַנצע נאַכט אויסצופּאָמפּען דאָס וואַסער פון די וואוינונגען. די באַהן-פערבינדונג מיט לעמבערג דראָהאָביטש און דאָלינאַ איז איבערגעריסען געוואָרען. אין דער אומגעגענד פון סטרי האָט אַ וואָלקען בראָך אָנגעמאַכט אַ גרויסען שאָדען.

3,594 איינוואוינער פון ווארשא בלייבען אהן אדאך איבער'ן קאפּ.

וואַרשאַ, 8. (טעלעפ.) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רעוויזיע פון די בעדראָהטע הייזער אין וואַרשאַ דראָהט אַ גרויסע צאָהל איינוואוינער דאָס געפאַהר צו בלייבען אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ. אין דער נאָהענטסטער צייט וועט די קאָמונאַלע מאַכט אין פערשטענדיגונג מיט'ן רעגירונגס קאָמיסאַריאַט עקסמיטירען 3,594 פּערזאָן. די צאָהל בעדראָהטע הייזער בעטרעפט 176.

פון וועלכע געגענדען וועט געהן די העברעאיש-אי-בערוואנדערונג אין סאוויעט-רוסלאנד?

מאָסקווע. (י.ט.א.) דער „קאָמזעט" האָט בעשלאָסען אַרויסצוגעבען אויף דער הערבסט איבערוואָנדערונג, וואָס וועט זיך אָנהויבען אין סוף יולי קאָלאָניזאַציע-אָרדערס פאַר 1738 פאַמיליעס. פון זיי וועלען זיך 778 פאַמיליעס בעזעצען אין קרים און 960 פאַמיליעס אין אוקראַינע. די 960 פאַמיליעס וועלען גענומען ווערען פון די אוקראַינישע שטעדטלעך גופא. פון די 778 פאַמיליעס קיין קרים וועלען געשיקט ווערען 400 פון אוקראַינע און 213 פון ווייס-רוסלאַנד, די איבריגע פון פערשידענע אַנדערע געגענדען

בעשלוסען פון עקזעקוטיוו פון „היאס-יקא-עמיגדירעקט" וועגען א פערצווייגטער פלאנמעסיגער עמיגראַציע-טעטיגקייט.

בערלין, (י.ט.א.) דעם 2. מאַי איז אין בערלין פאָרגעקומען די עקזעקוטיוו-זיצונג פון דער פעראייניגטער געזעלשאַפט „היאס-יקא-עמיגדירעקט", אונטערן פאָרזיץ פון ד"ר אָסקאַר קאָהן.

אויף די זיצונגען זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע בעשלוסען וועגען דער אַרבייט סיי אין די אויסוואַנדערונגס — אַזוי אויך אין די איינוואַנדערונגס-לענדער. עס איז אויסגעהערט געוואָרען אַנ'אויספיהרליכער בעריכט פון ה' שטאַרקמעט — דער דירעקטאָר פון „יקא" אין אַרגענטינע, וועלכער האָט געגעבען אַ גענוי בילד וועגען דער לאַגע אין די דרום-אַמעריקאַנישע לענדער — אַרגענטינע, בראַזיליען, אורוגוואַי, טשילי. לויט די אויספיהרליכע אינפאָרמאַציעס פון ה' שטאַרקמעט איז אין די דאָזיגע לענדער, בעזונדער אין אַרגענטינע פערהאַן געניג פּלאַץ פאַר יודישע איטיגראַנטען - פאַכלייט, בעלי-מלאכות. הויפּט-זעכליך אין דער פּראָווינץ, ווי אויך פאַר יודישע לאַנדווירטען (דאָס לעצטע אויסער אורוגוואַי) פּאַכלאַזע אָדער מענשען פון פרייע פּראָפעסיעס האָבען קיין שום אויסזיכטען נישט זיך איינצואָרדנען.

די „יקא" האָט ערקלערט, אַז זי איז גרייט צו העלפען דעם „היאס-יקא-עמיגדירעקט" אין דער לאַנדווירטשאַפטליכער איינאָרדנונג פון די אימיגראַנטען. עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו עפענען אין די דרום-אַמעריקאַנישע לענדער אַרבייטס-ביוראָ'ס פאַר אימיגראַנטען, צו שטיצען דאָרט די שפּאָר און לייה-קאַסעס, בכדי זיי זאָלען קענען אויסהעלפען מיט קרעדיט דעם אימיגראַנט, צוטרעטען איינצואָרדנען אַ יודישען אימיגראַנטען היים אין אורוגוואַי און אויך אָנצונעמען מיטלען צו בעצייטען די איינזאַמע פרויען-עמיגראַנטקעס.

עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען די שווערע לאַגע, וואָס האָט זיך לעצטענס געשאַפען פאַר אַ יודישער איינוואַנדערונג אין קאַנאַדע, און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו בעקענען זיך גענוי מיט דער דאָזיגער לאַגע.

וואָס איז נוגע דער אַרבייט אין די אויסוואַנדערונגס-לענדער איז, אויסער דער געוועהנליכער אַרבייט פון פערלייכטערען דעם איבערפאָהר דורך געבען יורידישע הילף און ביליגע שיפס קאַרטען, בעשלאָסען געוואָרען ראַציאָנעל דורכצופיהרען דעם פּלאַן פון פאַך-אויסבילדונג פאַר עמיגראַנטען.

חוץ דעם איז בעשלאָסען געוואָרען צו פערשטאַרקען די אָנגעהויבענע אַקציע פון קרובים פערבינדונג ד. ה. פון אָרגאַניזירען ראַציאָנעלע הילף מצד די קרובים פון יענער זייט ים.

די מאסקווער ארטיסטען פון „הבימה"

האָבען אויך אָנערקענט, אַז די שענסטע פאָטאָגראַמיעס. פּאָרטרעטען ווערען קינסטלעריש אויסגעפערטיגט נור אין דעם — ערשטקלאַסיגען פאָטאָגראַפישען אַטעליער —

„PARISIENNE"
69 ברזשעזשינער 69
צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89
ריקענביינער-פערקריטונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פעטזוכט, אַרטערעטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.
עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זשכאָרגיע טעל. 49-66
צאַהן-כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דושאָנסלעס, צאָהן-פּלאָמבעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1½—5 און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

אין קוייף און פערקויף
מעבעל
דיוואַנעס, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָוואַרען א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29) ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערש. געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1342

שוינט אייער געלד!
און קויפט

שירמס און שטעקענס
נור אין דער שירם-ווערקשטעל פון
ס. פיינענבוים,
נאַרוטאָוויטש 19 (דזשעלנאַ)
ווייל איהר קענט דאָרט קויפען מיט 25% ביליגער וויאַנדערשוואַ. בעסטע אויספיהרונג.
בעמ.: ס'ווערט אָנגענומען אַלע רעפּעראַטורען ווי אויך איבערציהען

נײער פאלקסבלאט
9. מאי 1927.

דאס לאדזשער לעבען

נײער פאלקסבלאט
9. מאי 1927.

מאי
זון-אויפגאנג 4.10
זון-אונטערגאנג 6.58
לענג פון טאג 13, 12

9
מאנטאג
ז
אייר תרפ"ז

פּאָבאָר.

יאהרגאנג 1905.

אין דער קאָמיסיע נומער 1 (טראַוגוט‎ 10) דאַרפֿן זיך שטעלן:

הײנט, דעם 9. מאַי, די, וואָס האָבן אַדראָטשעניעס לויט'ן אַרטיקעל 35 און קאַרטען פֿון נומער 1501 — 2,000.

מאָרגען, דעם 10. מאַי פֿון נומער 2,001 — 2,500.

אין דער קאמיסיע נומער 2
(זאקאנטנא 82).

יאהרגאנג 1902.

הײנט דעם 9-טען מאַי — פֿון גאַנץ לאָדז, וואָס האָבן אַדראָטשעניע-קאַרטעס לויט'ן אַרטיקעל 57. און אויך פֿון

יאָהרגאַנג 1901.

וואָס זענען געקומען פֿון אויסלאַנד און זענען נאָך קײנמאָל פֿאַר קײן פּאָבאָר-קאָמיסיע נישט געשטאַנען.

יאהרגאנג 1906

5. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט.

מאָרגען, דעם 10. מאַי — די וואָס זײערע נעמען הויבן זיך אָן מיט B A.

קײן נאָמענטליכע אויפֿפֿאָדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערן. די קאָמיסיעס הויבן אָן זײער טעטיגקייט פּונקט 8 אַ זײגער אין דער פֿריה.

בּיטעס וועגן אַדראָטשעניעס דאַרפֿען אַרײנגעטראָגן ווערן אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט צוזאַמען מיט די דאָקומענטן, וועלכע שטעלען פֿעסט דאָס רעכט צו געניסען פֿון אַדראָטשעניעס, שפּעטסטענס אַ טאָג פֿאַר'ן טערמין, ווי מ'דאַרף זיך שטעלן צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע.

ביטעס וועגן אַנערקענען אַנדערהאַלבען יאָהריגע דינסט-צייט דאַרפֿען אַרײנטראָגןאין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט די דאָזיגע פּאָבאָראָווע, וועלכע בּעזיצן נישט קײן רעכט אויף ווייטערדיגע אַדראָטשעניעס, אָדער ווילן הײ-יאָהר נישט געניסען פֿון אָפּלײגן דאָס מיליטער-דינסט.

אָבצייכען טאָג פֿאַר'ן קרן-קימת לישראל.

ווי מיר האָבן שוין מיטגעטיילט, וועט דאָנערשטאָג דעם 29-טען מאַי פֿאָרקומען אַנ'אָבצייכען-טאָג לטובת דעם קרן קימת לישראל.

דער הײ-יעהריגער קרן-קימת אָבצייכען-טאָג קומט אויס אַ טאָג פֿאַר ל"ג בעומר און ווערט זיין פֿאַרבּינדען מיט דער אַלגעמײנער ל"ג בעומר-פֿײערונג און דער יום-הסופר-אַקציע.

דאָס קרן-קימת-ביוראָ איז שוין צו געטרעטען צו מאַכען אַלע נויטיגע פֿאָרבּערייטונגען, וואָס זענען פֿערבּינדען מיט'ן דערמאָנטען אָבצייכען-טאָג.

אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען און יוגענד-אָרגאַניזאַציעס האָבען צוגעזאָגט זייער מיטהילף אין דער אַרבּייט און שטעלען צו דעם צוועק אין רשות פֿון דעם קרן-קימת אַלע זײערע מיטגלידער.

* * *

הײנט 5 אַ זײגער נאָכמיטאָג קומט פֿאָר אין לאָקאַל פֿון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אַ גרויסע פֿרויען-פֿערזאַמלונג געווידמעט דעם בעפֿאָרשטעהענדען אָבצייכען-טאָג לטובת דעם קרן-קימת.

„יבנה".

דאָס מעדעל-גימנאַזיום „יבנה" אונטער דער דירעקציע פֿון ב. יורעלעוויטש האָט פֿון מיניסטעריום בעקומען העכערע רעכט, וועלכע בערעכטיגען די שילערינס זיך פֿרײ אויסצוועהלען פֿון וועלכע לימודים זיי ווילען בעלײבען די מאַטורא-עקזאַמינעס.

וואס יעדער פּאָבאָר-פליכטיגער מוז וויסען.

ווער עס דאַרף זיך יא שטעלען פאר דער פּאָבאָר-קאמיסיע און וועלכע פּאָבאָראָווע זענען בעפרייט.

כל זמן זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט ווערט נישט ענטגילטיג פֿעסטגעשטעלט, זענען די יונגעלייט אין פּאָבאָר-עלטער פֿערפּליכטעט, יעדעס יאָהר, אין דער בעשטימטער צייט, זיך צושטעלען פֿאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע.

געוועהנליך ווערען די פּאָבאָראָווע גערופֿען צו די פּאָבאָר-קאָמיסיעס דורך עפֿענטליכע בעקאַנטמאַכונגען. די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט קען אָבער אויך, הגם זי איז דערצו נישט פֿערפּליכטעט, רופֿען די פּאָבאָראָווע אויף די קאָמיסיעס דורך פּערזענליכע אויפֿפֿאָדערונגען.

די פּאָבאָר-פּליכטיגע, וועלכע שטעלען זיך נישט צו דער קאָמיסיע אין די בעשטימטע טערמינען אָהן בערעכטיגטע טעמים, דראָהט אַ געלד-שטראָף ביז 500 זל. צוועגמזאל אַרעסט ביז 6 וואָכען.

די פּאָבאָראָווע, וועלכע זענען בּלינד, טויב-שטום און גייסטיג-קראַנק און האַלטען זיך אויף אין ספּעציעלע אַנשטאַלטען, דאַרפֿען זיך פּערזענליך צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נישט שטעלען. די פֿעראַנטוואָרטליכע פֿערזאָנען זענען אָבער מחויב צוצושטעלען דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט (רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט, סטאַראָסטווא) ענטשפּרעכענדע צײגנישען פֿון די דערמאָנטע אַנשטאַלטען.

בעפֿרייט פֿון דער פּליכט, פּערזענליך צו שטעלען זיך פֿאַר דער קאָמיסיע, זענען אויך אַזעלכע בּלינדע, טויב-שטומע און גייסטיג-קראַנקע פּאָבאָראָווע, וועלכע געפֿינען זיך אגב נישט אין ספּעציעלע אַנשטאַלטען, נאָר שטעלען צו דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט וועגען זײער קראַנקהייט אַ געהעריגע בעשטעטיגונג פֿון אַ רעגירונגס-דאָקטאָר-פּאָוויאַטאָווע, וואָיעוואָדישע מלוכה'שע הייל-אַנשטאַלט, אָדער פֿון אַ ספּעציעלע דורך דער רעגירונג-אָנערקענטע שול (לאָדזער טויב שטומע שול).

פּאָבאָראָווע, וועלכע זענען קראַנק אויף עפּילעפּסיע דאַרפֿען זיך נישט שטעלען פּערזענליך צו דער קאָמיסיע, אויב זייער קראַנקהייט ווערט בעשטעטיגט דורך אַ רעגירונגס-דאָקטאָר, שפּיטאָל אָדער דורך אַ צײגניש פֿון דער געמײנדע (בורגמיסטרוש, וואָיט) בעשטעטיגט דורך 2 בעגלויבטע עדות.

אויב אַזעלכע צײגנישען זענען אוממעגליך צו בעקומען, אָדער די מאַכט אַנערקענט די צוגעשטעלטע דאָקומענטען פֿאַר נישט גענוגענד, מוז דער פּאָבאָראָווע אונבעדינגט פּערזענליך זיך צושטעלען.

י. אינפעלד.

אַנ'אײנהײטליכע פאלקס-שול

פאָדערט דער עלטערן-קאמיטעט פון די „פּאָושעכנע" שולען.

א יודישער פּאָטער רעדט וועגן א יודישער שול און עס ווערט א טומעל.

געכטען איז אין ביידע זאַלען פֿון קינאָ „אימפּעריאַל" פֿאָרגעקומען אַ מיטאָג פֿון די עלטערען, וואָס זייער קינדער לערנען אין די שטעטישע „פּאָווסעכנע" שולען. דער מיטינג איז צוזאַמענגערופֿען געוואָרען דורכ'ן קאָמיטעט פֿון די שול-„אָפּיעקונעס" צום מיטינג איז געקומען זעהר אַ גרויסע צאָהל עלטערען.

נאָכדעם ווי ס'האָבען זיך אַרויסגעזאָגט אַ רייהע רעדנער איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, וועלכע פֿאָדערט אײנפֿיהר'ן אַנ'אײנהייטליכע שול אַזוי, אַז די פּריוואַטנע שולען און די מיטעל-שולען זאָלען זיין אַ פֿאָרטזעצונג פֿון דער פֿאָלקס שול מיט אַ 7 יאָהריגען שול-למוד. אין דער רעזאָלוציע ווערט אויך פֿערלאַנגט, אַז ביז־לעכ יין זאָלען אָפּגעשאַפֿט ווערען די פֿאָרבערייטונגס-קלאַסען אין די ערשטע 4 קלאַסען פֿון דער מיטעל-שול און אויף זייער אָרט זאָלען איינגעפֿיהרט ווערען פּאַראַלעלע עלטערע קלאַסען.

אויף דער פֿערזאַמלונג איז אויך אַרויסגעטראָטען אַ יודישער פֿאָטער, וועלכער האָט פֿערלאַנגט, אַז פֿאַר די יודישע קינדער זאָל איינגעפֿיהרט ווערען די יודישע אינטעריכטס שפּראַך אַזוי אַז די שול זאָל פֿאַר די דאָזיגע קינדער זיין אַ פֿאָרזעצונג פֿון זייער היים און אַז דאָס קינד זאָל זיך אויך אין דער שול, געפֿינען אין אַ היימישער סביבה און ס'זאָל איהם צו דער שול ציהען און נישט אָפּשטויסען.

אַ טייל פֿון די קריסטליכע עלטערען, וואָס האָבען זיך געפֿינען אין זאַל, האָבען אויפֿגעהויבען אַ טומעל און נישט געקענט אויסהערען די „אַפּיקורסישע" געדאַנקען און האָבען געפּרובט טומלען. דער פֿאָרזיצער ה' בעלסקי, האָט אָבער זיי בערוהיגט און אויפֿגעפֿאָדערט זיי אויסצוהערען, ווען אפֿילו זיי זענען נישט מסכים מיט'ן רעדנער. די פֿערזאַמעלטע האָבען זיך בערוהיגט און דער רעדנער האָט פֿערענדיגט זיין רעדע, וואָס האָט אויף אַ געוויסען טייל פֿון די אָנוועזענדע געמאַכט אַנ'איינדרוק.

דער פֿאָרזיצער ה' בעלסקי האָט אָבער געפֿונען פֿאַר נויטיג צו ערקלערען, אַז ער איז מסכים, אין פּרינציפּ, אַז מ'דאַרף עפּיס טון אין דער הינזיכט פֿון דער שפּראַך אין דער פֿאָלקס-שול פֿאַר די מינדערהייטען אָבער... און דאָ קומט דער אַלטער פּזמון: די יודען זענען דאָך אַליין נישט פֿערטיג צווישען זיך וועגען דער שפּראַך — יודיש אָדער העברעאיש. זיין קאָנסעקווענץ איז אַפֿילו נישט קיין קאָנסעקווענטע: אַז ער ווייס נישט יודיש אָדער העברעאיש מאַ זאָל זיין — פּויליש.

און אין זאַל האָט זיך נישט געפֿונען קיינער, וואָס זאָל אויף דעם פּזמון ענטפֿערען. די יודישע שול-אָרגאַניזאַציע האָט נישט געפֿונען פֿאַר נויטיג זעהט אַז ס — הגם מיר האָבען אויף דעם אויפֿמערקזאַם געמאַכט — אימיצען צו רעלעגירען צו דער דאָזיגער פֿערזאַמלונג. ס'האָט זיך אין דעם פֿאַל געהאַנדעלט נישט וועגען ענטפֿערען דעם ה' בעלסקי נאָר וועגען בעקאַנט מאַכען דעם בריטען עולם פֿון קריסטליכע עלטערען מיט די יודישע פֿאָדערונגען אויפ'ן שול-געביט. די שול-אָרגאַניזאַציע דאַרף יואָכען איבער די ענינים, וועלכע זענען איהר נוגע.

י. אינפעלד.

לאדזשער סוחר'טום קרעכצט אונטערן שטײער לאסט

די שטײערן זאלען ארויפגעוואָרפן ווערן אויף די פּראָדוצענטן — פאָדערט די סוחרים-פערזאמלונג

געכטען איז אין צענטראַלען סוחרים-פֿעראיין פֿאָרגעקומען אַ פֿערזאַמלונג פֿון דער מאַנופֿאַקטור-סעקציע.

צו דער פֿערזאַמלונג זענען געקומען פֿיל סוחרים פֿון דער בראַנזשע אַרומצורעדען זייער לאַגע, וואָס איז ווי די סוחרים שטעלען זי פֿאָר, אַ גאַנץ טרויעריגע. דאָס רוב רעדנער האָבען אָנגעוויזען, אַז די סוחרים אין לאָדז האָבען זיך נאָך אַלץ נישט צוגעוואוינט, אַז מ'דאַרף ביים פֿערקויפֿען די סחורות פֿערדינען, כדי מ'זאָל שפּעטער האָבען פֿון וואָס צו צאָהלען די פֿערשידענע שטייערען, וואָס מאַכען אויס אין אַלגעמיין ביז 10 פּראָצענט. די לעצטע נאָכזוכען פֿון אומזאַץ-שטייער, וואָס מ'דאַרף שוין צאָהלען האָבען פּשוט אַרויסגערופֿען אַ מהומה ביי די סוחרים. די אומזאַצען זענען געשאַצט געוואָרען גרויסע און די סכומים, וואָס די סוחרים דאַרפֿען בעצאָהלען זענען גרויסע, אַזוי, אַז זיי זענען בשום אופֿן נישט אומשטאַנד זיי צו בעצאָהלען.

די רעדנער זענען געקומען צום בעשלוס, אַז מ'דאַרף קודם-כל ביי זיך פֿועל'ן און עס אָדורכפֿיהרען אין לעבען, אַז די סוחרים זאָלען פֿערדינען, כדי צו האָבען פֿון וואָס צו צאָהלען שטייערען. בנוגע די שטייערען גופֿא זענען אַלע רעדנער געווען איינשטימיג, אַז ס'מוז אָפּגעשאַפֿט-ווערען דער אומזאַץ-שטייער, וועלכע ס'דאַרפֿען צאָהלען די פּראָדוצענטען, און אַנשטאָט דעם אָפּגעשאַפֿטען אומזאַץ-שטייער זאָל פֿערגרעסערט ווערען דער הכנסה-שטייער. דאַן וועט מעגליך זיין אַ ריכטיגע אָפּשאַצונג און ס'וועלען נישט פֿאָרקומען אַזעלכע פֿאַלען, ווען דער שטייער אין בערשטיינגט דעם סוחר'ס גאַנצען פֿערמעגען. וואָס פֿאַר אַ גרויסען טייל פֿון דער הכנסה מען זאָל נישט דאַרפֿען צאָהלען, וועט דאָך דעם סוחר עפּיס בלייבען. דער איצטיגער מאָדוס פֿון די שטייערען פֿירענגט צו רואין דאָס גאַנצע סוחר'טום, וועלכעס געפֿינט זיך אין אַ קריטישען מצב שוין זיין העכער 3 יאָהר.

פּרעזעס פֿרעהליך האָט אָנגעוויזען, אַז מ'מוז זיך ווענדען צו די אינדוסטריעלער און אויספֿועל'ן ביי זיי די הסכמה, אַז זיי זאָלען צאָהלען דעם אומזאַץ שטייער און עס אַריינקאַלקולירען אינ'ם פּריין.

ער לעגט אויך פֿאָר אויסצואַרבייטען אַ מעמאָריאַל אינ'ם זין פֿון די אַרויסגעזאָגטע וואונשען און דעם דאָזיגען מעמאָריאַל צוצושטעלען דעם פֿינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש און דעם וויצע-פּרעמיער באַרטעל. וועגען דעם ענין רעדען נאָך פּרעזעס שיק, וועלכער לייגט פֿאָר, אַז לויט'ן דאָזיגען ענין מוז מען פֿעראיינטערעסירען דאָס יודישע קאָלאָ, און אַז די דעלעגאַציע זאָל אויך בעריהרען די פֿראַגען וועגען קרעדיט פֿאַר'ן יודישען סוחר'טום, וואָס איז פֿאַר איהם אַזוי וויכטיג. ראַטמאַן ביאַלער און ה' קאָהן רעדען נאָך וועגען דעם אופֿן ווי אַזוי דורכצופֿיהרען די בעשלוסען אין לעבען. צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען אויסצואַרבייטען אַ מעמאָריאַל אינ'ם זין פֿון די אַרויסגעזאָגטע פֿאָסטולאַטען, אין דער דעלעגאַציע צום פּרעמיער באַרטעל זאָל זיך אויך בעטייליגען דער פּרעזעס אָדער וויצע-פּרעזעס פֿון יודישען „קאָלאָ" און ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע, וועלכע דאַרף פֿערטראַקטירען מיט די אינדוסטריעלער און די גרויס מאַגאַזינען וועגען דעם איבערוואַלצען דעם אומזאַץ שטייער אויף די פּראָדוצענטען און וועגען באָניפֿיקאַציעס פֿאַר'ן סוחר'טום אויפ'ן חשבון פֿון אומזאַץ-שטייער פֿאַר'ן 1926 י. אין דער קאָמיסיע זענען געוועהלט געוואָרען. פּרעזעס פֿרעהליך, עמ. בינענבערג, י. גערשזאָן, יעקב קאָהן, ש. ווערדינגער, ב. לעווקאָוויטש ד. באַרדזאַכאָווסקי, ראַטמאַן י. מ. ביאַלער, שווינטאָכאָווסקי, אינג. יאַשונסקי, ד. שטאָל און ג. רובין.

בנוגע דעם קרעדיט-שוץ איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אַלע סוחרים פֿון דער בראַנזשע זאָלען מעלדען אין סעקרעטאַריאַט פֿון פֿעראיין וועגען אַלע שיקאַנעס פּראָטעסטען און צאָהלונגס-איינשטעלונגען פֿון די קונדען.

א וואך

פון דער העברעאישער שולע אין לאָדז.

דעם 28 ד. ח. קומט פֿאָר אין לאָדז דער צוזאַמענפֿאָהר פֿון העברעאישע לעהרער, צוזאַמענגערופֿען דורך דער „הסתדרות המורים העברים" אין פּוילען. דער צוזאַמענפֿאָהר וועט זיך פֿערנעמען מיט אַ רייהע וויכטיגע פֿראַגען, וואָס זענען נוגע דעם מצב פֿון דער העברעאישער שולע. בעת דעם צוזאַמענפֿאָהר וועט אויך פֿאָרקומען אַ גרויסע פֿאָלקס-פֿערזאַמלונג וואו די דעלעגאַטען פֿון דעם צוזאַמענפֿאָהר וועלען דעם בּרייטען יודישען עולם אויפֿקלערען אַ רייהע פּראָבלעמען פֿון דער העברעאישער שול. דער פֿעראיין פֿאַר יודישע פֿאָלקס-שולען און פֿאָרשול-ערציהונג אָרדענט איין ערב דעם צוזאַמענפֿאָהר פֿרייטאָג, דעם 27 ה. ח. אַ אָפּצייכנונגסטאָג לטובת דער העברעאישער עלעמענטאַר-שולע אויפ'ן נאָמען פֿון „שלום-עליכם". חוץ דעם ווערען צוגעגרייט אַ רייהע אַנדערע אימפּרעזעס, וועמענס ציל איז צו דערמעגליכען ווייטערדיגע עקזיסטענץ פֿון דער שולע, וועלכע איז בעדראָהט פֿון מאַטעריעלע שוועריגקייטען.

אָפּצייכנונגס-טאָג לטובת „בית-היתומים" זגערזשער 40.

מאָרגען קומט פֿאָר אין די גאַסען פֿון אונזער שטאָט אַנ'אָפּצייכען-טאָג לטובת דעם בית היתומים, זגערזשער 40.

די דאָזיגע סימפּאַטישע אינסטיטוציע, וועלכע האַלט אויס ביים הײנטיגען טאָג 70 יתומים מיט אַלעם גוטען, איז איינע פֿון די נוצליכסטע אינסטיטוציעס אויפ'ן געביט פֿון יתומים-פֿערזאָרגונג ביי אונז אין שטאָט.

ס'איז זיכער, אַז די לאָדזער יודישע בעפֿעלקערונג וועט נישט אָפּזאָגען די ברייטסטע אונטערשטיצונג דער דערמאָהנטער אינסטיטוציע.

פון יודישען טעאטער.

ערשטער אויפטריט פון פר. אַניעלאַ.

די פֿאָרשטעלונגען פֿון די בעליבטע אַרטיסטען פֿאַליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, באַריסאָווא, אַניעלאַ, צוזאַמען מיט דער לאָדזער טרופּע, זענען אָדורך מיט גרויס ערפֿאָלג. דאָס טעאַטער איז געווען איבערפֿולט.

אויך נעכטען איז די פֿאָרשטעלונג פֿון „באַראָן קימעל" אַראָפּ מיט ערפֿאָלג ביי אַנ'איבערפֿולטען טעאַטער.

הײנט ווערט געשפּילט די בעקאַנטע דראַמע „אַ ווינקעל אין ניו יאָרק". אין דער הויפּט-ראָלע טרעט אויף פֿרוי אַניעלאַ, וועלכע איז בעקאַנט מיט איהר אויספֿיהרען דראַמאַטישע ראָלען. עס בעטייליגען זיך אויך אַלע אַרטיסטען.

נעלעכטער

איז נעכטען.

דער אינערן מיניסטער סקלאַדקאָווסקי האָט פערעפענטליכט אַ צירקולאַר, אין וועלכען ער שטעלט פעסט, אַז איצט, אַ יאָהר צייט נאָך דער מאַי-איבערקעהרעניש איז אריינגעקומען אַ שטאַרקע בעסערונג אין די אינערליכע פערהעלטנישען פון לאַנד.

אַז אַזאַ זאַך איז אפשר נוֹמיג פעסטצושטעלען אפילו דאָן, ווען מיר זעהען עס מיט'ן פשוט'ען אויג אויך — דאָס איז אַ זאַך פון פּראַקטישער רעקלאַמע, און פון חשבון הנפש.

אין אַלגעמיין איז עס טאַקי אַזוי, און ווער עס האָט נישט קיין כראָנישען פּאָליטישען קאַטאַר פיהלט דעם מילדערען קורס אין דער לופט, און לייגט האָפנונגען אויף געגעזונג.

ס'זענען אָבער ביי אונז דאָ אייביג פערקאָסערטע, און אַזעלכע, וואָס דאָס דאָזיגע חולאת איז ביי זיי אַ קאָנסעקווענטער פּראָגראַם.

אָט אַזעלכע פערשטופּען זיך נאָך בכיון נאָז און אויערען (מסתמא שפּילט דאָ אויך אַ ראָליע דער אייגענער שלעכטער ריח!) און אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן דערמאָהנטען צירקולאַר שטעלט, למשל, די „דוואַ גראָשע" אַזאַ קלאָץ-קשיא:

— „מיר ווייסען נישט, צי זאָלען מיר וויינען, אָדער לאַכען? וואָס רופט אָן גענעראַל סקלאַדקאָווסקי: „פאַרטרייבען די אינטערשידען און מילדערען די געגענזאַצען"? צי דאָס, וואָס אַ חוץ די 12 פּאַרטייען, וועלכע האָבען עקזיסטירט פאַר דער מאַי-איבערקעהרעניש זענען צוגעקומען נאָך נייע 11? צי דאָס, וואָס ס'האָבען זיך פערמעהרט די אָנפאַלען אויף די וואַהלגונגען פון דעפּוטאַטען, רעדאַקטאָרען און די רכילות'ן, און דער שפעקען הוליעט היינט אין פּוילען, ווי אין די ווילדע סטעפּעס"?

אַזאַ נאַאיווע קשיא שטעלט די „דוואַ גראָשע", און ס'איז מערקווירדיג די תם'צוואַטעקייט, מיט וועלכער די פראַגע ווערט געשטעלט.

פונקט ווי די פרענער וואָלטען נישט געוואוסט, ווער די אָנפאַלער, די לשון-הרע'ניקעס די „שטעקען-מייסטערס" זענען!

פונקט זיי וואָלטען שוין נישט געווען רעגיסטרירט אין די מיטגלידער ליסטעס פון די דוואַ-גראָשע-פּאַרטייען, אָדער, ווייניגסטענס, נישט געהאַט אַלע נויטיגע מאָראַלישע און פיזישע קוואַליפיקאַציעס צו בעשיינען דאָס נעזינדעל פון דער ענדעציע...

ווען מען ווייסט דאָס אַלץ, פערשטעהט מען שוין אַליין, אַז די לעצטע דאַרף לאַכען און נישט וויינען, און מיר פערשטעהען טאַקי אויך צוצוגעבען.

— אָן אַך-און ווייי איז צו אַזאַ געלעכטער!

מן

די אינטערנאַציאָנאַלע עקאָנאָמישע קאָנפערענץ.

וויכטיגע ערקלעהרונגען פון די סאָוויעטישע דעלעגאַטען

די גאַנצע וועלט קוקט איצט אויף דער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ, וואָס קומט פאָר אין גענף, די זיצונגען קומען פאָר אין דעמזעלבען זאַל, וואָס די זיצונגען פון דער פעלקער-ליגע מיט דעם אונטערשיד, וואָס אַנשטאָט פּאָליטיקער, זיצט עקאָנאָמיסטען און אינדוסטריעלער.

אין דער קאָנפערענץ בעטייליגען זיך פאָרשטעהער פון 43 מלוכות, צווישען זיי ראַטענרוסלאַנד, וואָס האָט זיך זינט גענוא נישט בעטייליגט אין קיין שום אינטערנאַציאָנאַלער קאָנפערענץ. עס נעמען אויך אַנטייל פאָרשטעהער פון די פעראייניגטע שטאַטען, וועלכע האָבען זיך אָגב אויסגערעדט, אַז עס טאָרען נישט בערירט ווערען קיין עמיגראַציע-פראַגען. דאָס אַלץ מערשטאַרקט די בעדייטונג פון דער קאָנפערענץ און פערגרעסערט דעם אינטערעס צו איהר.

וועלכע וועלען אָבער זיין די פּאַקטישע רעזולטאַטען פון דער קאָנפערענץ?

שוין באַלד פון אָנהייב האָט מען זיך בעוואָרענט, אַז די קאָנפערענץ טאָר נישט אָננעמען קיין בינדענדיגע בעשלוסען, קען נאָר דורך מיינונגס אויסטויש אויסאַרבייטען אַלגעמיינע ריכטליניען.

אין צענטער פון אינטערעס איז געשטאַנען אַ רוסישע דעלעגאַציע, מ'האָט געוואַרט אויף די אויספיהרונגען און פאָרשלאָגען מצד ראַטען-רוסלאַנד. און אָט האָט מען זיך דערוואַרט:

מיט גרויס אינטערעס איז אויסגעהערט געוואָרען די רעדע פון סאָוויעטישען פאָרשטעהער סאָקאָלניקאָוו, וועלכע האָט טאַקע געבראַכט זעהר אינטערעסאַנטע אויספיהרונגען וועגען דעם ווירטשאַפטליכע לעבען אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

דער רעדנער האָט קודם כל אונטערגעשטראָכען, אַז די נביאות ווענען דער ווירטשאַפטליכער רואין פון רוסלאַנד האָבען זיך נישט פערווירקליכט, פונקט להיפוך: די רוסישע פּראָדוקציע האָט זיך אין די לעצטע צייטען שטאַרק פערגרעסערט. די ערשטע שוועריגקייטען, וואָס רוסלאַנד האָט געהאַט, זענען געקומען דורך דער מלחמה און דערנאָך דורך דער בעוואָפענטער אינטערווענץ אין רוסלאַנד פון די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות. דער רוסישער דעלעגאַט האָט בעזונדערס בעטאָנט די וואַקסענדע ענטוויקלונג פון דער לאַנד-ווירטשאַפט אין רוסלאַנד. די ענטוויקלונג פון דער רוסישער אינדוסטריע געהט צו בהדרגה, אָבער זיכער און דערביי לויט אַ גענוי אויסגעאַרבייטען פּלאַן. אין פיל צווייגען פון דער אינדוסטריע שטייגט שוין די פּראָדוקציע איבער די פאַר'מלחמה'דיגע. די אַרבייטסלאָזיגקייט, וועלכע עקזיסטירט נאָך ביז איצט אין רוסלאַנד, האָט גאַנץ אַנדערע סבות, ווי אין די מערב-אייראָפּעאישע לענדער.

וואָס שייך אָבער דעם רוסישען אויסערן-האַנדעל, איז ער ווירקליך בעפאַלען אין פערגלייך מיט פאַר דער מלחמה, אָבער מען דאַרף דאָס נישט צושרייבען דעם מאָנאָפּאָל פון אויסערן-האַנדעל, נאָר דעם פערגרעסערטען אינערליכען פערברויך פון אַגראַר און אינדוסטריע-פּראָדוקטען.

ביים סוף פון זיין רעדע, וועלכע איז אויסגעהערט געוואָרען דורך אַלע אַנוועזענדע מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט, האָט סאָקאָלניקאָוו אויסגעדריקט זיין האָפנונג, אַז די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות וועלען אָנקניפּען ווירטשאַפטליכע בעציהונגען מיט רוסלאַנד און דערמיט הויבען דעם עקאָנאָמישען וואוילשטאַנד אין דער גאַנצער וועלט און פערזיכערען דעם שלום. ס'איז נאָך נישט אויסגעשלאָסען, אַז די קאַפּיטאַליסטישע ווירטשאַפט זאָל אין פּולען הסכם צוזאַמענאַרבייטען מיט דער סאָציאַליסטישער ווירטשאַפט פון רוסלאַנד.

דער צווייטער רוסישער דעלעגאַט אָסינסקי האָט געשטעלט פאָלגענדע פאָרשלאָגען: אַנולירען די מלחמה-חובות, פרייהייט פון דער סינדיקאַליסטישער אָרגאַניזאַציע פון אַרבייטער-קלאַס, פולשטענדיגע פרייהייט פון שטרייקען, אָבשאַפען די פּראָטעקטאָראַטען און מאַנדאַטען, פרייהייט פון אַלע נאַציעס, פרייהייט פון די מלוכות צו רעגירען מיט זייער אייגענער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק, אויפהערען די מיליטערישע אינטערווענץ אין כינאַ, אויפהערען דעם עקאָנאָמישער באָיקאָט געגען רוסלאַנד. פולשטענדיגע ענטוואָפנונג און אָבשאַפען די שטענדיגע אַרמעען אויף דער יבשה און אויפ'ן ים.

דערווייל האָט אויף די אויספיהרונגען פון סאָקאָלניקאָוו'ן געענטפערט נאָר דער פראַנצויזישער דעלעגאַט זשואָ, ער האָט אויך ערקלעהרט, אַז ס'איז מעגליך אַ צוזאַמענאַרבייט פון די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות מיט סאָוויעט-רוסלאַנד און האָלט דיזעלבע ערקלעהרונג פון סאָקאָלניקאָוו, אַלס אַן אָפּזאָג מצד רוסלאַנד אַרויסצורופען די וועלט-רעוואָלוציע.

דאָס אַלץ אויבענגעזאָגטע האָט פערשטעהט זיך, נאָר אַ טעאָרעטישע בעדייטונג, צו פּראַקטישע בעשלוסען איז נאָך ווייט, די אַטמאָספערע דערצו איז נאָך נישט פערהאַן, נישט די שטימונג און נישט דער ווילען.

נאָכ'ן טויט פון ז. נ. יאַפע.

דאָס לעצטע ווערק פון יודישען געלעהרטען.

מאָסקווע, (י.ט.א.) אַנ'אויפריכטיגען טרויער האָט אין די יודישע געזעלשאַפטליכע און וויסענשאַפטליכע קרייזען אַרויסגערופען די ידיעה וועגען טויט פון בעוואוסטען יודישען געלעהרטען נ. ז. יאַפע, וואָס איז געשטאָרבען אין סמאָלענסק אין עלטער פון 74 יאָהר. שוין אַלס קינד האָט ער אַרויסגעוויזען אומגעהויערע מאַטעמאַטישע פעהיגקייטען. בעת ער האָט אין וואַרשאַ אָנגעהויבען צו ערשיינען די „הצפירה" האָט ער אָהין אָנגעהויבען שיקען זיינע מאַטעמאַטישע אויפגאַבען.

אין יאָהר 1881 האָט יאַפע ערפונדען אַנ'אַריטמאָמעטער, וועלכער איז פּרעמירט-געוואָרען אויף דער אַלרוסישער אויסשטעלונג אין מאָסקווע אין יאָהר 1881.

יאַפע פּעראינטערעסירט זיך מיט דער צייט-רעכענונג. און אין יאָהר 1891 דערשיינט זיין אייביגער קאַלענדאַר.

אין יאָהר 1925 האָט יאַפע בעקומען פון ב. באָרגשטיין דעם לעצטענס ווערק איבער דער יודישער צייט-צעהלונג, דאָס האָט איהם אַ שטויס געטון אָנצושרייבען אַ גרויס ווערק, וואָס וועט האָבען אַ געוואַלדיגען בעדייטונג פאַר דער אויספאָרשונג פון יודישען קאַלענדאַר. דאָס דאָזיגע ווערק איז שוין כמעט פערענדיגט. אָבער דער טויט האָט איהם אַוועקגערויבט פון דער וועלט, איידער ער האָט נאָך בעוויזען זיין ווערק אינגאַנצען צו בעאַרבייטען.

א נייע יודיש וואָכענבלאַט אין דער שווייץ.

גענף, (י. ט. א) אין ציריך האָט אָנגעהויבען צו ערשיינען אַ נייע יודיש וואָכענבלאַט אין דער דייטשער שפּראַך „די יודישע היים". דאָס וואָכענבלאַט וועט ווידמען פיל אָרט די יודישע פּאָליטישע און קולטורעלע פּראָבלעמען ווי אויך דעם ארץ-ישראל אויפבוי.

פּראָצעס פון א קריסטליכע פרוי,

וועלכע האָט פערגיפטעט איהר יודישען מאַן.

(א בריף פון וויען).

גאַנצע 12 פּראָצענט פון אַלע הייראַטען, וואָס ווערען געשלאָסען אין וויען, זענען געמישטע, דאָס הייסט פון יעדע הונדערט הייראַטען זענען 12 פּאָר-פאָלק'ן יודען מיט קריסטען.

די געמישטע הייראַטען קומען מעהרסטענס פאָר אויס ליבע. אַ יודישער יונגערמאַן פערליבט זיך אין אַ קריסטליכער מיידעל און זי ענטפערט איהם אָפ מיט ליבע, אָדער פערקעהרט.

מען מוז אָבער צוגעבען, אַז בעת דער יודישער יונגערמאַן ליבט זיין קריסטליכע בעשערטע, וועלכע האָט בעצויבערט זיין האַרץ מיט איהר שעהנקייט, טאַקע מיט אויפריכטיגער און אמת'ער ליבע, איז אָפט ביי דער קריסטליכער מיידעל די ליבע פערבונדען אויך מיט אַ „פּראַקטישען אינטערעס". דער דאָזיגער „פּראַקטישער אינטערעס" בעשטעהט אין דעם, וואָס צווישען די קריסטליכע מיידלעך אין וויען איז פערבריינט די מיינונג, אַז די הייראַט מיט אַ יודען „לוינט" זיך מעהר, אַז דער יודישער מאַן וועט זי בעסער בעהאַנדלען, וועט איהר פערשאַפען אַ רייכערען און בעקוועמערען לעבען א.א.וו.

און פון דאַנען טאַקע נעהמען זיך די פילע טראַגעדיעס, וועלכע שפּילען זיך אָפּ נאָך דער הייראַט צווישען פילע געמישטע פּאָר-פאָלק'ן, בעזונדערס צווישען יודישע יונגעלייט, וועלכע האָבען בעהייראַט מיט קריסטליכע מיידלעך און זענען נישט אימשטאַנד זייערע פרויען צו פערשאַפען אַ רייכען לעבען, ווי די מיידלעך האָבען געהאָפט אין ערוואַרט.

אַזאַ טראַגעדיע האָט זיך איצט אָפּגעשפּילט אין וויען. די קריסטליכע פרוי לעאָפּאָלדינע האָט פערגיפטעט אויף אַ גרויזאַמען אופן איהר יודישען מאַן, הערמאַן ליכטענשטיין.

הערמאַן ליכטענשטיין, אַ יודישער יונגערמאַן פון 28 יאָהר, אַ בעאַמטער, האָט זיך פערליבט אין דער קריסטליכער מיידעל לעאָפּאָלדינע און האָט מיט איהר צוריק מיט אַ פּאָר יאָהר געהייראַט. טראָץ דעם, וואָס זיינע עלטערען וועגען געווען געגען דעם שדוך.

הערמאַן האָט זיין פרוי אויפריכטיג געליבט. לעאָפּאָלדינע, אָבער, האָט ערוואַרטעט, אַז איהר מאַן וועט איהר פערשאַפען אַ רייכען לעבען, אַז איהר מוטער האָט איהר געמאַכט פאָרוואורפען, צוליב וואָס זי האָט געהייראַט מיט אַ יוד, האָט לעאָפּאָלדינע בעשטימט:

— וועסט זעהן, מאַמע, אַז איך וועל באַלד ווערען אַ גרויסע פּריצ'טע. „איין יודען קאָן אַלעס מאַכען".

הערמאַן האָט אָבער זיין פּרוי נישט געקענט פערשאַפען קיין רייכטום. מען דאַנקט היינט גאָט אין וויען, אַז מען קען דער פרוי געבען אַ געוועהנליכע שטיקעל פּרנסה; פון לוקסוס קען קיין רייד נישט זיין.

דאָס האָט לעאָפּאָלדינע'ן שטאַרק ענטוישט. זי האָט געוואָרפען אַנ'אומ'חן אויף איהר מאַן און זי האָט אונטער דעם מאַנ'ס פּלייצעס פערפיהרט אַ ליבע מיט אַ סאָלדאַט מיט'ן נאָמען יאָהאַן ווילד. אויס ראַכע, ווייל איהר יודישער מאַן האָט זי ענטוישט, איז לעאָפּאָלדינע געפאַלען אויף אַ טייפלישען פּלאַן ווי אַזוי איהר מאַן „אָפּצורוימען פון וועג".

זי האָט אָנגעפאַנגען אין געהיים אַריינצוגיסען גיפט אין די שפּייז, וועלכע זי האָט געגעבען איהר מאַן צו עסען. וואָלט לעאָפּאָלדינע געוועזען איהר מאַן פערגיפטעט מיט איין מאָל, וואָלט זי איהר קרבן געווען פערשפּאָרט גאַנצע צוויי יאָהר צייט שרעקליכע יסורים און מאַטערנישען. אַזוי אָבער האָט דער אָרימער געקרענקט און געקרענקט פון דער פערגיפטונג, און ער האָט נישט געוואוסט די אורזאַכע פון זיינע שרעקליכע ליידען.

— מיין טייערער מאַן-לעבען, איך האָב דיר היינט אָפּגעבאַקען אַ מוטער-קוכען, אַז וועסט זיך פשוט דערקוויקען. — פלעגט זאָגט לעאָפּאָלדינע מיט אַ זיס שמייכעלע, דערלאַנגענדיג איהר מאַן אין דער פריה דעם פריהשטיק צום טיש.

אָבער אין דעם שמעקענדיגען פוטער-קוכען האָט די שעהנע באַלעבאָסטע אַריינגעמישט אויך אַ קליין ביסעלע גיפט, וואָס מען גיט צו מייז.

אַנ'אַנדערש מאָל ווידער האָט לעאָפּאָלדינע דערלאַנגט אַ געבראָטענע קאָטלעטקעלע, וואָס קען דאָ זיין שלעכט? אַבי עס איז נאָר פיין געבראָטען מיט אַ ביסעלע פעפער און מיט אַ הייפּטעלע קנאָבעל, עס זאָל האָבען אַ פיינעם שאַרפען געשמאַק און עס זאָל נישט זיין צו ווייך און נישט צו האַרט, ווער שמועסט נאָך, אַז אויפ'ן טיש שטעהט נאָך אַ פיין ביסעלע שטאַרקער שנאַפּס און דאָס ברוינע, שמעקענדיגע היגרעל דערלאַנגט אייך צום טיש אַ ברוין, שעהן שמעקענדיג ווייבעל, -וואָס-זשע האָט איהר דעמאָלט לאַנג צו קלערען?

פונקט אַזוי טאַקע האָט געטון אונזער הערמאַן ליכטענשטיין, אָבער אויף מאָרגען איז הערמאַן געלאָפען אין שפּיטאָל אַריין און צעקלאָגט זיך, אַז עס ברענט איהם אַ פייער אין די געדערים. די דאָקטוירים האָבען איהם אונטערזוכט און פעסטגעשטעלט, אַז די שפּייז, וועלכע ער האָט געגעסען, האָבען געמוזט זיין פערדאָרבען, ווארום זיי האָבען געפונען סימנים פון גיפט אין זיין מאָגען.

הערמאַן האָט זיך פון דער ערקלעהרונג פון דאָקטאָר אויסגעלאַכט, און געזאָגט, אַז די דאָקטוירים פערשטעהען אַ קרענק. האָבען די דאָקטוירים נעזאָגט, אַז ער זאָל זיך לאָזען מאַכען אַנ'אָפּעראַציע וועט מען שוין וויסען גענוי זיין קראַנקהייט, אָבער דער קראַנקער האָט דאָס נישט געוואָלט דערלאָזען. זיין פרוי לעאָפּאָלדינע פלעגט איהם בעזוכען אין שפּיטאָל און מיטגעבראַכט פערשידענע שפּייזען, אום צו דערקוויקען זיין האַרץ.

און יעדעס מאָל נאָכדעם ווי זיין פרוי האָט איהם געבראַכט אַ ביסעל

(ענדע זעה 7-טע זייט).

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מאַנער-שוואַכע קראַנקהייטען.
איז צוריקגעקעהרט.
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3 נאָכמיטאָג.—

DR PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38
ווענערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונד, דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

נאַטאַן שפּיגעל

צו זיין 20-יעהריגער קינסטלערישע טעטיגקייט.

דער לאָדזער יודישער קינסטלער נאַטאַן שפּיגעל פייערט איצט דעם 20 יעהריגען יובילעאום פון זיין קינסטלערישער טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון דער יודישער מאַלעריי.

שפּיגעל האָט אין זיין קינסטלערישער קאַריערע געהאַט פיל ליכטיגע מאָמענטען, אַ דאַנק וועלכע ער האָט נישט פערלוירען דעם גלויבען אין זיך און איז מוטיג געגאַנגען אויפ'ן שווערען דאָרנער-וועג פון דער יודישער קונסט. שפּיגעל איז אַ קינסטלער מיט אַ געזונטער נאַטור-עמפּפינדונג, מיט אַן'איגערליך געפיהל פאַר פאַרב און מיט אַ פיינעם חוש פאַר ליכט-ווירקונגען.

שטאַמענדיג אַליין פון דער אָרימער פאָלקס-סביבה, האָט שפּיגעל אַריינגעצויגען אין זיין קינסטלערישער נשמה דעם וועה און עלענד פון די פערשמוצטע און דערנידעריגטע, און די דאָזיגע פון גורל פערגעסענע מיטען האָט ער מייסטערהאַפט פעראייביגט אויף פיל פון זיינע שעהנע לייוועגטער. זיי-

נען געשריבען פון דער דאָזיגער בענקשאַפט צו קונסט פערלאָזט ער זיין היים און קומט אַנ'עלענדער בחור קיין רוים, כמעט אָהן שום מיטלען צום לעבען. נאָך לאַנגע מיה און מאַטעריעל געלינגט אהם אַריינצוטרעטען אַלס שילער אין דער בעריהמטער רוים'שער קונסט-אַקאַדעמיע, וואו ס'אַנטוויקעלט זיך שנעל זיין מאָלאַנט און ער ווייזט אַרויס גרויסע פעהיגקייטען אויפ'ן מאַלערישען געביט. נאָך 4 יאָהר פון מיה-זאַמער קינסטלערישער אַרבייט אין רוים אונטער'ן אויפזיכט פון בעקאַנטען קונסט-פּראָפעסאָר אָטאָ גריינער ענדיגט שפּי-געל די דאָרטיגע אַקאַדעמיע מיט אַנ'אויסצייכנונג און אין יאָהר 1914 קומט ער קיין לאָדז. וואו ער פערברענגט די שווערע מלחמה יאָהרען.

אין משך פון דער דאָזיגער צייט האָט שפּיגעל געמאָלט זעהר פיל בילדער פון גרויסען קינסטלערישען ווערט. אין יאָהר 1920 פערלאָזט שפּיגעל אויף

נאַטאַן שפּיגעל — אויטאָפּאָרטרעט.

נע מירע אַרבייטער- און אָרימע-לייט-פיגורען דערצעהלען די געשיכטע פון דער סאָציאַלער מיזעראַבלאַנץ.

אויך אין זיינע שעהנע און שטימונגס-פולע פּייזאַזשען איז שפּיגעל אייגענאַרטיג. זיין קינסטלעריש אויג לאָזט אויף נישט דעם צפּעקט אין בילד, גאָר דעם שטילען, פערבאָרגענעם און קוים אָנגעדייטעטן צויבער, וואָס ליגט בע-האַלטען אין די טיפענישען פון דער געמאָלטער זאַך. זיינע גאַמזר-געמעלען אָטעמען מיט נאָקעגדען אומעט און שטילען וועה פון פערגעהענדע זונען און דערנעהנטערן זיך צום עכטען ליר'ישען פּייזאַזש.

שפּיגעל'ס מאַלערישער פערפאַלקאָ-מונגס-וועג איז געווען דער שווערער וועג פון אַ יודישען קינסטלער, ערצויגען ביי פרומע בעלי-הבית'ישע עלטערן, דער-פיהלט שפּיגעל שוין אין זיין פריהסטער יוגענד אַ גרויסע נייגונג צו צייכנען און

דאָס ניי לאָדז און פאָהרט אויף אַ שטו-דיום רייזע קיין דרעזדען און פאַריז. אין פאַריז, אין דער אינטערנאַציאָנאַ-לער הויפּטשטאָט פון קונסט און קינ-סטלער פון גאָר דער וועלט, קריסטאַ-ליזירט זיך שפּיגעל'ס אייגנאַרטיגער סטיל און, און ווען ער האָט אין יאָהר 1924 אויסגעשטעלט זיינע ביילאָגע-נען אין פּאַריזער „סאַלאָן-גראַן פּאַלעי" האָט איהם די פראַנצויזישע קונסט-קריטיק זעהר וואַרים אויפגענומען און בע-צייכנעט אַלס רייכען מאָדערניסטישען קינסטלער.

זייט די לעצטע צוויי יאָהר וואוינט שפּיגעל אין זיין היימאַט-שטאָט לאָדז, וואו ער אַרבייט שטיל, ערליך און אינטענסיוו איבער זיין ווייטערדיגער קינסטלערישער פערפאַלקאָמקייט.

איצט פייערט נאַטאַן שפּיגעל דעם 20-יעהריגען יובילעאום פון זיין קינסט-לערישער אַרבייט, און אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם יום טוב שטעלט ער אויס אין די נאָהענטסטע טעג זיינע שענסטע ליי-

ספּאָרט-בעוועגונג.

מפּלה פון לאָדזער מייסטער.

„טוריסטען"—„לעגיאַ" (וואַרשאַ) 6:1 (5:1)

נאָכ'ן לעצטן רעזולטאַט, וועלכען דער לאָדזער מייסטער האָט ערצילט ביי דער לעמבערגער „פּאָגאָן" האָבען אַלע גערעכענט, אַז איצט וועלען די „טו-ריסטען" שפּילען אַזוי, כדי זיי זאָלען קענען פערנעמען אַ בכבוד'ען אָרט אין דער מייסטערשאַפטס-טאַבעלע. קיינער פון די, וואָס זענען צום גלייכן מעטש געגאַנגען, האָבען בעשטימט נישט גע-רעכענט אַנדערש, ווי, אַז די „טוריס-טען" וועלען זיכער דעם דאָזיגען מעטש געווינען. די איבעראַשונג פון עולם, נאָכ'ן מעטש איז אומבעשרייבליך.

„טוריסטען" זענען אַרויסגעטרעטען אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל: לאָסס, קאָהל, מאַרטשעווסקי, הינץ, וויעלישעק, סט. קוביק, קאָלאָוויאַק, בערש, אַל. קו-ביק, מיכאַלסקי.

„לעגיאַ": אַדאַמאָוויטש, נאָוואַקאָווסקי, טערלעצקי, אַמיראָוויטש, שליוואַ, וואַ-טשיק, טשעך, פשעזדזשעצקי, לאַנקאַ, פשישעווסקי, קראַוואַוש.

אלזאָ, ווי מיר זעהען — „טוריסטען", אָהן איהר בעסטען שפּילער קאַראַש.

דאָס שפּילען הויבט אָן „לעגיאַ", וועלכע שפּילט געגען דער זון. די וואַר-שאַווער שפּילער וואַרפען אָן אַ מערדע-ריש טעמפּאָ און ערצילען שוין אין דער 1. מינוט אַ גאָל. „טוריסטען" וואַרפען איינציגווייז אָראָפּ פון זיך „לעגיאַ'ס" איבערמאַכט און קומען אָפּט צו צום טויער פון די געסט, און אין דער 22. מינוט געלינגט קוביק אַל. דעם רעזולטאַט אויסצוגלייכען. דאָ הויבט „לעגיאַ" ווידער אָן אַנצוגרייפען, זיצט כסדר אונטער די „טוריסטען'ס" טויער און ערצילען פון שעהנע, אָבער מעגליכע אַטאַקירענדע שטעלען, שאָטען. — 4 גאָלען דורך לאַנטאָן, פשישעווסקי און ביי דער פּויזע איז דער רעזולטאַט 1:5 לטובת „לעגיאַ".

„טוריסטען", דערשלאָגען מיט אַזאַ אונערוואַרטעטע גרויסע מפּלה שפּילען אין דער צווייטער העלפט אָהן קאָפּ. דאָגעגען „לעגיאַ", וועלכע איז זיכער אין איהר גוואַלדיגע גרויסען נצחון, שפּי-לען גוט, אָבער זיי קענען איצט גאָר-נישט ערצילען. פיל ביינטפּיגע מאָמענטען פאַר „טוריסטען" רייסט נישט גוטיג אי-בער דער ריכטער. אין דער 35. מינוט נוצען די „טוריסטען" נישט אויס אַנ'עלף מעטער-שטויס.

עטליכע מינוט פאַר'ן סוף פערגרע-סערט „לעגיאַ" דעם רעזולטאַט נאָך פון

אַ פריי-שטויס אויף 1:6 שטעמפּלענדיג דערמיט די מפּלה פון לאָדזער מייסטער.

ריכטער ה' לאַבאַ-זעהר שוואַך.

צוליב דער דאָזיגער מפּלה, וועלען די „טוריסטען", וועלכע האָבען ביז איצט פערנומען דאָס... 8 אָרט („ל.ק.ס." איז בראש פון דער טאַבעלע, דער געוועזענער פּוילישער מייסטער „פּאָ-גאָן" אויפ'ן 11 אָרט) אַראָפּפאַלען אויף איינעם פון די לעצטע ערטער.

מ'מוז מודה זיין אַז „לעגיאַ" האָט אויף אַ נצחון פערדינט. אָבער ווען נישט דאָס אויסגעם שוואַכע שפּילען פון די „טוריסטען'ס" טויערמאַן, וועל-כער האָט 3 טויערן בעשטימט גע-קענט ראַטעווען, וואָלט דער רעזולטאַט געווען אַ קלענערער.

פובליקום 1500. מ. א-ן.

„וואַרשאַוויאַנקאַ"—„ל.כ.ס." 1:2 (0:2)

וואַרשאַ, 3 (טעלעפּאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָ אין פערגע-קומען דער מעטש צווישען „וואַרשאַ-וויאַנקאַ" און דער לאָדזער מאַנשאַפט „ל.ק.ס.". דער רעזולטאַט איז געווען 1:2 לטובת „וואַרשאַוויאַנקאַ".

„ל.ט.ס.ג."—„הכוח" 1:5 (1:2).

„ל.ט.ס.ג. 2"—„הכוח 2" 1:1 (0:1).

„שמשון"—„ס.ס.ק.מ." (קאַניג) 1:2 (1:2)

„טוריסטען 2"—„ג.מ.ס." 3:2 (2:1).

„טוריסטען 5"—„ג.מ.ס. 2" 1:3 (1:0).

זגיערזש, 3 (טעלעפּ.).

„חשמונאים"—„מכבי" 2:8 (1:4).

„פּאָגאָן" (לאָדז) — „שטערן" 1:4.

נעבוירען אַשרעקליך פערזעהעניש

2 העדנער, 1 האַנד. אָהן אַ נאָז און אַנ'אָפענעם בויך.

(—) נעכטען איז דער אַקושער דאָקטאָר וו. אייכנער אַרויסגערופען געוואָרען צו אַ דרינגענדען פאַל. אַ יודישע פרוי ה. פון אַלעקסאַנדער גאַס איז שווער געגאַנגען צום קינד. ד"ר אייכנער האָט גלייך ערקלערט, אַז דער געבורט איז נישט קיין נאָרמאַלער און איז צוגעטרעטען אָפּצונעהמען דאָס קינד. נאָך עטליכע שעה איז געבוירען געוואָרען אַ שרעקליך פערזעהעניש: אַ קינד פון מענליכען געשלעכט מיט 2 העדנער אויפ'ן קאָפּ, איין האַנד, אָהן אַ נאָז, מיט אַנ'אָפענעם בויך. ס'איז כדאי צו בעמערקען, אַז דאָס ערשטע קינד פון פרוי ה. איז זעלטען שעהן און געראָטען. דאָס פערזעהעניש האָט אייגענטליך נישט געלעבט. ד"ר אייכנער האָט דעם זעלטענעם עקזעמפּלאַר פאָטאָגראַ-פירט און די פאָטאָגראַפיע אַפּגעשיקט אין אַנאַטאָמישען מוזעאום קיין וואַרשאַ.

מעלדונג.

פּראָפעסיאָנעלער לוין-וועבער-מייסטער-פעראיין, בושזשינער-גאַס 7.

פרייטאָג דעם 6/5 איז פונאַנדער געשיקט געוואָרען צו אַלע לאָדזער היגאַניס-טיכער-פאַב-ריקאַנטען און צום קליין-פאַבריקאַנטען-פער-באַנד זאַוואַרוקאַ 5 פאָדערונגען.

די פאָדערונגען לויטען: דעם פרייז פון סע-זאָן 1926. עס איז געגעבען געוואָרען צייט צו געבען ענטפער ביז דינסטאָג ד. 10/5, עווענ-טועל קאָנפערענצען, ווען נישט וועט פרייטאָג ד. 13/5 געוואָרפען ווערען די אַרבייט.

590 די פערוואַלטונג.

טעאַטער „סקאַלאַ", ציגעל-גאַס 18.

נור איינציגע גאַסטראָלי פון די בער. אַרטיסטען, ליבלינגע פון לאָדזער פּובל.

א. פּאָליאַקאָוו, ל. ראַבינאָוויטש, א. אַניעלאַ, ב. באַריסאָוואַ.

היינט מאָנטאַג, 8.45 אָוונד-גרויסע פאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 80 גראָשען ביז 2.50 זל.

א ווינקעל אין ניו-יאָרק

דראַמאַ אין 4 אַקטען. ∴ הויפּט ראָלען: אַנ-אַניעלאַ, ליטוואַק-פּאָליאַקאָוו, מאָרים-ראַבינאָוויטש, פּאָלי-באַריסאָוואַ.

מאָרגען, דינסטאַג פון 80 גר. ביז 2.50 די בעליבטע פּיעסע

„וואו זענען מיינע קינדער"?

אין פאַרבערייטונג: פּאַט און פּאַטאַשאָ! אונגעהויערליך לאַכען.

ס'נעהמען אַנטייל פרויען: אַניעלאַ, באַריסאָוואַ, בעזמאַן, גאָלדשטיין, פאָ-דערמאַן. מענער: פּאָליאַקאָוו, ראַבינאָוויטש, האַמבורגער, באַלביזסקי, מאַכאַ-ראָווסקי, אייזענבערג, פּאָלאַנסקי, אַריעל. אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. אָרקעסטער אונטער לייטונג פון ל. זעלמאַן. ~ גאַרדעראָבע פריי! בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין קאַסע פון סקאַלאַ. 186

„אזאזעל"

דאָס 4-טע פּראָגראַם.

די יודישע קליין-קונסט, די רעוויו, די פאָרם פון טעאַטער-שפּיל, וועלכע מיר זענען געוואוינט צו זעהן אַלס אַ זאַמלונג פון בילדער, לידער, שאַרזשען סאַטירעס און טענץ, פּראָגרעסירט אין אַ קראַנק אויפ'ן פּאָן פון דעקאָראַציע און ליכט,—דער סאָרט טעאַטער איז נאָך ביי אונז זעהר יונג.

נישט געקוקט דערויף, וואָס ס'זענען שוין געמאַכט געוואָרען פערשידענע מעהר ווייניגער געלונגענע פּרובען, איז נאָך אַלץ נישטאָ די אויפנאַרבייטע לי-ניע, דער אויסגעטראָטענער וועג. מען האַלט נאָך אין איין זוכען און—לאָמיר האָפען—דער וועג וועט סוף כל-סוף גע-פונען ווערען און מיר וועלען נאָך האָ-בען די שענע, קינסטלערישע יודישע רעווי, פונקט ווי ס'האָבען די אומות-העולם, און אפשר מאַקע וועט דאָס

יודישע רעווי טעאַטער זיין שענער און קינסטלערישער.

צו איינע פון די דעמאָלטע ערשטע און געלונגענע פּרובען אויפ'ן געביט פון דער יודישער קליין-קונסט, געהערט בלי ספק דער „אזאזעל". ווען מיט 2 יאָהר צוריק איז „אזאזעל" געשאַפען געוואָרען, אַ דאַנק דער התלהבות'דיגער מיה און אַרבייט פון אַ בעגייסטערטער גרופּע יודישע קינסטלער, דיכטער און אַרטיסטען, זענען אַלע ענטציקט געוואָ-רען. „אזאזעל" איז אַרומגעריגעלט געוואָרען מיט ליבע, אַלס דאָס מיזיניקל פון יודישען טעאַטער. מ'האָט זיך בע-מיהט צו זעהן נאָר די גוטע זייטען אין באמת האָט „אזאזעל" פערדינט אַנערקענונג און ליב.

איצט אָבער איז „אזאזעל" שוין איינ-געפונדעוועט. ווי יעדע גוטע, סאָלידע פירמע, האָט שוין „אזאזעל" אויך קאָנ-קורענטען און מיר האָבען שוין דאָס רעכט דעם „אזאזעל" צו שטעלען פאָ-דערונגען. פון „אזאזעל" איז נאָך דאָ אַ סך צו פערלאַנגען. און נישט אויס-רעכנענדיג אויף דעם אָרט די אַלע פאָ-דערונגען און פערלאַנגען, מוז קודם-כל בעזאָגט ווערען, אַז ליידער פיהלט זיך איצט שטאַרק דאָס פעהלען פון אַנ'אָנ-פיהרענדער האַנד, פאַכמעניש געדעכט—עס פעהלט די איינהייטליכע רעזשי. די בעזונדערע נומערן,—טייל גאַנץ געלונ-גענע — זענען צו-כאַאָטיש אויפגעפאַסט און אויסגעשטעלט און — דאָס פיהלט זיך בעזונדערס בולט אין דעם נייעם פירטען פּראָגראַם, מיט וועלכען „אזא-זעל" האָט די טעג בעגייט די גאַסטראָ-לען אין לאָדז.

זייט מיר האָבען געזעהן דעם „אזא-זעל" פּראָגראַמען, מוז אָבער קאָנסטאַ-טירט ווערען אַ בעדייטענדער פאָרט-שריט אויפ'ן געביט פון רופין. אַלאַ לילית האָט נישט ענטוישט אין די האָפ-נונגען. מיר זעהען איצט נישט מעהר אין איהר די דילעטאַנטישע אינטער-פּרעטאַטאָרין פון אַ שימי-לידעל, פאַר אַ טאַלאַנטירטע אַקטריסע. פאַר אַ רעווי-טעאַטער אָבער, איז אַ גרויסער חסרון צו זעהען שטענדיג אַנ'איינאונאייניגע.

דאָס 4. פּראָגראַם?

דאָס פאָלקס-ליד „בורא עולם" האָט נישט בעקומען דעם געהעריגען תיקון. אמת, סטרוגאַטש זינגט שעהן, גאָר דאָס גאַנצע ליד'ל מאַכט אַ שוואַכען איינ-דרוק. שעהן זענען: „טשאַרלסטאָן", „גאָהען-מיידעל", „גנב'ל", פּרעכטיג אויס געפיהרט דורך אַלאַ לילית; די „זגאַדקאַ" איז אַ שטאַרקער נומער. לאַנדוי איז אויסגעצייכענט אַלס דער אַלטער וואָיט. גוט איז אויך דער יונגער פּאָזנאַנסקי. אַלס „טלומאַטש". צום ערפאָלג ווירקען אויך מיט ביי דעם נומער: פּאָטאָשינ-סקי, מעלניק, מאַנסדאָרף און פּרוווזעל-נער.

צום ערפאָלג פון דעם איצטיגען פּראָגראַם ווירקען מיט די נומערן: „ליליפּוטען" (סטרוגאַטש און פּרוווזעל-נער), „מילך-קוה" (סטרוגאַטש און פרוי לוריע-שפּיגעל). צו די שענסטע זאַכען מוז אָבער גערעכענט ווערען דער הומאָר-פולער נומער „פּראָווינצער קאָנ-צערט". אין דעם דאָזיגען נומער ווייזט זיך לאַנדוי אַרויס אין זיין גאַנצער אַר-טיסטישען פּראַכט. גאָדיק אַלס קאָמפּאָ-זיטאָר דערהאַלט די אַלטע „אזאזעל"-טראַדיציע פון האַלטען דעם אינטימען קאָנטאַקט צווישען דער ביהנע און פּוב-ליקום. אַ וואָרט פון אויפריכטיגער אַנערקענונג קומט דעם קינסטלער פריץ קליינמאַן פאַר זיינע דעקאָראַציעס און קאָסטיומען-פּראָיעקטען. קליינמאַן האָט, ווי מ'זעהט, געלונגענע איינפאַלען.

עס ווילט זיך אָנגעמען אין „אזאזעל" אונטער די קלאַנגען פון העניך קאָנ'ס יודישער מוזיק.

צום סוף מוז נאָך געזאָגט ווערען, אַז אַ מאָנאָלאָג איז מאַקי אַ פיינער אונ-טערהאַלטונגס-נומער, נאָר מען דאַרף זיין אַ ביסעל מצות אויסקלייבעריש און עטוואָס נדליכער ביים בענוצען וויצען. אויב מען וויל מאַכען לאַכען אַנ'עולם, דאַרף מען עס דען מאַכען אויף אַזאַ אופן, אַז אפילו אַ קאָזאַק זאָל רויט ווערען?

א. בושעל.

מיר ווינשען דעם יובילאַר ערפאָלג אין זיין ווייטערדיגער קינסטלערישער טעטיגקייט. זאָל ער אונז נאָך לאַנג מהיה זיין מיט זיינע שעהנע שאַפונגען!

א. ב.

וועגטער אויף אַ ספּעציעלער אויסשטע-לונג אין דער „וואַרשאַווער יודישער קונסט-געזעלשאַפט".

אמערקווירדיגע געשיכטע מיט א משומדת,

דאָס געוויסען גיט איהר קיין רוהע נישט. — זי ווערט אַרעסטירט אויף אַ געהיימנישפולען אופן און בלייבט ווייטער אַ גויע.

מיט עטליכע חדשים צוריק האָט זיך אַ יודיש מיידעל פונ׳ם דאָרף כאָסטש (וואָהלינער געגענד) געשמד׳ט אויס ליבע צו אַ קריסט, מיט וועלכע זי האָט טאַקי באַלד דעראויף חתונה געהאַט.

דעם מיידעל׳ס פאָטער לעבט שוין נישט און איהר אַלטע מוטער איז שיער נישט פון זינען אַרויס פאַר האַרץ קלעמעניש, וואָס די טאָכטער האָט איהר פערשאַפט.

פּלוצלינג אָבער האָט מיט׳ן מיידעל פּאַסירט אַ מאָדנער צופאַל. געהענדיג איינמאָל פון דער ברונע מיט אַ קאַן וואַסער, איז איהר די האַנד ווי געוואָרען צוגעקלעבט צו דער קאַן און זי האָט קיין ריהר נישט געקאָנט טאָן. מען האָט באַלד גערופען אַ פעלדשער, דער לעצטער, האָט געראָטען דער פּאַראַליזירטער משומדת אַריינפאָהרען קיין אָסטראָה אין שפּיטאָל זיך קורירען.

די משומדת האָט געפאָלגט ליגענדיג אַנ׳איינזאַמע אויף איהר קראַנקען בעט, האָט איהר דאָס געוויסען אָנגעהויבען צו פּלאָגען פאַר איהר געמיינעם שריט. זי האָט זיך דערמאָנט אָן איהר יונג - פערשטאָרבענעם פאָטער, וואָס איז געווען אַזאַ אָפּגעהיטענער עהרליכער דאָרפס - יונג און זיין גרויסער ליבע צו איהר, דער בת - יחודה, און די דאָזיגע בילדער האָבען איהר קיין רוהע נישט געגעבען, נישט ביי טאָג, נישט ביינאַכט.

אין איהר גרויס פערצווייפלונג האָט זיך די קראַנקע משומדת איינמאָל אויפגעזעצט אין בעט, געבעטען דעם שפּיטאָל-דינער איהר ברענגען טינט און פעדער און זי האָט אָנגעשריבען צו דער אַלטער מאַמען אין דאָרף כאָסטש פאָלגענדען קורצען בריף:

„מאַמע מיינע! גאָט האָט מיך געשטראָפט. איך ליג אין שפּיטאָל מיט אַ פּאַראַליזירטער האַנד האָב רחמנות און קום אַהער צו מיר. איך וויל צוריקקעהרען צו יודען און אַ סוף מאַכען צו מיינע ליידען".

די אַלטע האָט זיך אָנגעטאָן די ברילען און מיט ציטערדיגע הענד געגומען לייענען דעם בריף. טרעהרען פון פרייד זענען איהר געריגען איבער די אויסגעלאָשענע אויגען. דערוויסענדיג זיך, אַז איהר טאָכטער, איהר ליב קינד, וויל זיך צוריקקעהרען צו יודען, האָט זיך די אַלטע אָנגעגרייט דאָס קלומעקעל און באַלד אין דער פריה אַריינגעפאָהרען קיין אָסטראָה.

ריהרענד איז געווען דער מאָמענט ווען די אַלטע מוטער מיט איהר געשמד׳טער טאָכטער האָבען זיך בעגעגענט אין שפּיטאָל. דאַן האָט די טאָכטער באַלד מגלה געווען דער מוטער איהר גאַנצען סוד און זי געבעטען גאָרנישט פערזוימען און ת כף רופען אַ רב.

דער רב גרינפעלד פון אָסטראָה, דערוויסענדיג זיך פון דער אַלטער מוטער וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, האָט זיך נישט געפוילט, צוליב געמען דער מוטער און אַוועק אין שפּיטאָל.

דאָ האָט זיך אָבער אַרויסגעשטעלט, אַז די משומדת האָט ביי זיך נישט קיין פּאַס און דער רב איז דעריבער צוליב פאָרמעלע טעמים געווען גע צוואונגען אָפּצולעגען דעם אַקט פון מגייר זיין ביז די קראַנקע וועט אויסגעשריבען ווערען פון שפּיטאָל.

דערווייל איז דער קראַנקער בעסער געוואָרען, זי האָט שוין ווידער געקאָנט פריי בעוועגען מיט דער האַנד. און די לעצטע טעג פאַר׳ן אַרויסגעהן פון שפּיטאָל, האָט זיך פּלוצלינג בעוויזען אין שפּיטאָל דער משומדת׳טעס מאַן, דער פּראַוואָסלאַווער סאַראַפּייק און די משומדת האָט זיך איהם מודה געווען, אַז זי וויל פון איהם אַוועקגעהן און זיך אומקעהרען צו איהר גלויבען.

דער גוי האָט קלומר׳שט איינגעוויליגט, זיך אַבסאָלוט גאָרנישט געמאַכט דערפון, ער האָט נאָר פערלאַנגט די מוטער זאָל איהם אומקעהרען די חתונה הוצאות און דעם גאַנצען ככום וואָס דאָס ווייב האָט איהם אָפּבעקאָסט.

די מוטער האָט מיט קנין און מנין זיך ערקלערט פאַר גרייט צו ערפילען די בקשה און דאָס האַרץ האָט אין איהר געטאַנצט פאַר פרייד, אַז זי וועט ווידער האָבען ביי זיך איהר טאָכטער אַלס יודישקייט.

אָבער די לעצטע נאַכט, איידער די משומדת האָט געזאָלט אויסגעשריבען ווערען פון שפּיטאָל, זענען פּלוצלינג אַריינגעקומען צו דער קראַנקער עטליכע פּאָליציאַנטען און איהר ערקלערט, אַז זי איז אַרעסטירט. ווי האָבען זי טאַקע אויך באַלד אַנטפיהרט אין אַרעסט.

ציטערענדיג אין דער פריה, אַז דער רב מיט דער אָרימער מאַמען זענען געקומען אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט זיך דערוואוסען וואָס ס׳איז געשעהן, האָט מען זיי געוויזען אַ בריף געשריבען מיט דער משומדת׳טעס אייגענער האַנד אין וועלכען זי בעט זיך רחמים, מ׳זאָל זי קומען ראַטעווען פון די „זש׳דעס" הענד, וואָס ווילען זי אָפּרייסען פון איהר מאַן און איהר גלויבע.

דער רב האָט אָבער דורכאויס פערלאַנגט צו קאָנען רעדען מיט דער משומדת. מען האָט זיין וואונש ערפילט און די טאָכטער איז אַריינגעפיהרט געוואָרען אין צימער.

דאָ האָט זיך אָפּגעשפּילט אַ שרעקליכע טראַגעדיע. די אַלטע מוטער האָט אָנגעהויבען וויינען און סאָזמירען און די טאָכטער איז געשטאַנען אַ שטומע און צומאָל קיין קוק נישט געכאַפּט אין דער מוטער׳ס זייט.

דער רב האָט זיך דאַן געווענדעט צו דער אונטערייער טאָכטער און זי געפרעגט זי זאָל ענדגילטיג זאָגען צו וועמען זי וויל געהן — צו דער מוטער אָדער צום מאַן.

— „צום מאַן" — האָט זי קורץ אָפּגעהאַקט געענטפערט.

די מוטער איז געפאַלען אין חלשות דער רב האָט אָנגעהויבען מוסר׳ן די פאַלשע טאָכטער זי זאָל רחמנות האָבען אויף דער אָרימער מאַמען, אָבער ס׳האָט גאָרנישט געהאָלפען. די מוטער האָט זיך מיט אַ צובראָכען האַרץ געמוזט אומקעהרען אַ היים, אָהן דער טאָכטער.

אין אָסטראָה ווערט די אויסטערלישע געשיכטע זעהר לעבהאַפט אַרומגערעדט. פיל האַלטען, אַז ס׳איז נישט אַנדערש, ווי דער גוי מוז דער משומדת האָבען בעדראָהט מיט׳ן טויט און זי געצוואונגען אָנצושרייבען אַזאַ בריף.

—

יורידישע עצות.

פון דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעס פאָלקסבלאַט" אָנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָך שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
> יורידישע אָפּטיילונג
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
>
> בעם דערלאַנגען אַנ׳אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער לעצטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 9. מאַי 1927.

5377. A. Bron.

הגם איהר האָט אויסגעדינט שפּעטער מוזט איהר דורכמאַכען די איבונגען צוזאַמען מיט אייער יאָהרגאַנג. אויב איהר זענט אַריבערגעטראָגען געוואָרען אין רעזערוו אין יאָהר 1925 האָט מען אייך נאָר נישט געקענט רופען אויף איבונגען אין זעלבען 1925 יאָהר און אויך נישט אין אַנדערן 1926 יאָהר דאַגעגען איצט אין 1927 איז שוין נישט פאַרהאַן קיין שום געזעצליכע שטערונג, אַז מען זאָל אייך נישט רופען אויף די איבונגען. איבעריגענס איז דער פאָרשריפט וועגען רופען אויף איבונגען רעזערוויסטען נישט פריהער ווי 2 יאָהר נאָך די פאַריגע איבונגען אָדער אַקטיווען-דינסט נישט חל אויף זעלנער נאָר אויף אָפיצירען-רעזערוויסטען.

—

5378. ס. פ.

אַ בקשה וועגען אָפּליינען די איבונגען אויף נאָכסטען מאָל מוז אַריינגעטראָגען ווערען שפּעטסטענס 2 וואָכען בעפאַר די איבונגען הויבען זיך אָן.

—

5379. א. קאַלישער.

וועגען דער דאַטע פון פאַבאָר ווערט נאָך אין אויסטאַוו פון 23. מאַי 1924 אויף אַזויפיל דערמאָנט, אַז דער פאַבאָר קומט פאַר אין דער צייט פון 1. מאַי ביז׳ן 30. יוני. קיין אַפּעלאַציע אויף דער דעציזיע פון דער פאַבאָר-קאָמיסיע בנוגע פעהיגקייט אָדער נישט פעהיגקייט צום מיליטער-דינסט איז מצד׳ן פּראַינטערעסירטען פאַבאָראָווי נישט פאַרהאַן.

—

5380. אַ לעזער פון גדאַנסק 31.

דער אומשטאַנד, וואָס דער בעטרעפענדער האָט דורך דער צייט אַנגעגעבען די עסטרייכישע בירגערשאַפט בעפרייט איהם נאָר פון דער פליכט צו געהן דינען אין מיליטער. דאַגעגען קאָן דער דערמאָנטער אומשטאַנד איהם נישט בעפרייען פון דער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער דעזערציע.

—

5381. מיכאל.

איהר האָט נישט קיין שום סבה צו זיין בעאומרוהיגט בנוגע דעם גורל פון פּראָצעס. דאָס געריכט רוקט קיינמאָל אין אַזעלכע פאַלען נישט אַרויס דעם אומשטאַנד פון פּרזשעדאַווניענייע בכדי אָפּצוואַרטען די פּרעטענזיע פון מלוה, נור דער בעל חוב אַליין קאָן און מוז דערפון מאַכען אַ פּרעצעדענץ. קוים אַנערקענט ער אָבער, אַז ער איז שולדיג די געפאָדערטע פון איהם סומע, קאָן שוין איבערהויפּט נישט אָנגעוואָנדען ווערען קיין פּרזשעדאַווניענייע. די 5 יאָהר ווערען נישט גערעכענט ווי מען האָט אייך אינפאָרמירט, זייט די מלחמה האָט זיך געענדיגט שוין דערפאַר אַליין, וואָס די גאַנצע צייט גילט דאָך אַ מאָראַטאָריום. נור דער 5 יעהריגער טערמין רעכענט זיך איינפאַכליך ביז׳ן אויסברוך פון דער מלחמה. אויב דער חוב וואָלט געשטאַמט פון 1908 וואָלט געקאָנט זיין אַ ריינער וועגען אַ פּרזשעדאַווניעניאַ. אַזוי ווי דער וועקסעל שטאַמט אָבער פון 1910 קאָן קיין פּרזשעדאַווניענייע נישט זיין חל.

—

5382. ס.-ק.

אויף איבונגען ווערט מען גערופען בלויז אין די ערשטע 8 יאָהר נאָכ׳ן ווערען אַריבערגעטראָגען פון אַקטיווען-דינסט אין רעזערוו. די איבונגען קומען פאַר יעדע צוויי יאָהר. די ערשטע 4 יאָהר- 2 מאָל צו 4 וואָכען. אין די אַנדערע 4 יאָהר-2 מאָל צו 3 וואָכען.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-ק אַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָפּסקאַ 8 טעלעפאָן 27-81
אָרדינירט פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגעזשער 17 פון 10—11 און פון 1.פ.2—3.

די, וועלכע אזעוו האט פערראטען.

בעאַרבייט פאַר׳ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

67)

אַרום דעם נאָמען ראַסקין האָט זיך קאָנצענטרירט דער אינטערעס פון בורצעוו׳ן ביי דער נאָכפאָרשונג פון די פּראָוואָקאַטערען אין דער ס.-ר.׳ישער פּאַרטיי. ווער איז ראַסקין? אָהן ספק אַ פּערזאָן, וואָס פערנעהמט אַ צענטראַל-אָרט אין דער אָרגאַניזאַציע, — אָבער ווער פון די אַלע, וועלכע בורצעוו האָט געקענט, איז דאָך ראַסקין?

דעם ערשטען שטויס צום געדאַנק, אַז דער אָנגעזעהענער פּאַרטיי-מענש און גלייכצייטיג פּראָוואָקאַטאָר איז נישט קיין אַנדערער, ווי אַזעוו, האָט בורצעוו׳ן געגעבען פאָלגענדער צופאַל.

איינמאָל נאָך דער אַרבייט אין רעדאַקציע פון „בילאָיע" אין פּעטערבורג איז בורצעוו אַוועק שפּאַצירען אויף דער ענגלישער נאַבערעזשנע. פּלוצים האָט ער פון דערווייטענס בעמערקט, אַז אין אַנ׳אָפענער דראָשקע פאָהרט איהם אַקעגען אַזעוו מיט דער פרוי. פּערזענליך בעקענט מיט אַזעוו׳ן איז בורצעוו נאָך נישט געווען, נאָר ער האָט גוט געוואוסט וועגען אַזעוו׳ס ראָל אין דער פּאַרטיי פון די ס.-ר. בורצעוו האָט געוואוסט, אַז אַזעוו שטעהט אין דער שפּיץ פון דער קאַמפּס-אָרגאַניזאַציע פון דער פּאַרטיי. נישט לאַנג צוריק האָט ער איהם געבראַכט אַ טעראַקט, אין פינלאַנד. און אַזעוו האָט דאָרט געטראָגען דעמזעלבען אַנצוג, וואָס איצט.

מיט אַזעוו׳ס פרוי איז בורצעוו געווען גוט בעקאַנט. ער האָט זיך דעריבער דערשראָקען, טאָמער וועט אַמאָל דער פרוי איינפאַלען זיך מיט איהם צו בעגריסען. בורצעוו׳ן האָט מען דעמאָלט נאָכגעשפּירט אויף טריט און שריט, אַגענטען פון דער פּאָליציי זענען איהם אומעטום נאָכגעגאַנגען, און אַזאַ בעגריסונג האָט זיך געקאָנט ענדיגען פאַטאַל פאַר אַזעוו׳ן.

בורצעוו האָט דער פרוי געגעבען מיט די אויגען אַ צייכען, זי זאָל צו איהם נישט גריסען און נישט אומקוקענדיג זיך, איז ער אַוועק ווייטער. אָנגעהענדיג אַ שטיק וועג, האָט בורצעוו אַראָפּגעלאָזט, כלומרשט אונגעריכט, אַ צייטונג, וועלכע ער האָט געהאַלטען אין האַנד. ער האָט זיך איינגעבויגען די צייטונג אויפצוהויבען און אַ קוק געגעבען אין דער ריכטונג, וואוהין די דראָשקע איז געפאָהרען מיט שרעק האָט ער בעמערקט, אַז די דראָשקע האָט זיך אָפּגעשטעלט, אַז אַרום איהר זאַמעלט זיך אַ גרויסער עולם און אַז עס נעהט אויך צו אַ גאָראָדאָוואָי. בורצעוו איז געווען איבערצייגט, אַז ס׳איז געשעהען אַ קאַטאַסטראָפע, און ער האָט בעשלאָסען זיך אומצוקעהרען און צוגעהן צום המון. צווישען עולם זענען די אַזעוו׳ס נישט געווען. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ס׳איז פאָרגעקומען אַ געוועהנליכער גאַסען-סקאַנדאַל, מ׳האָט עמיצען פערהאַלטען און דער קוטשער האָט זיך אָפּגעשטעלט, ווי פיל אַנדערע, אַ קוק געבען, וואָס דאָ קומט פאָר.

בורצעוו האָט גענומען זוכען אַזעוו׳ן און זיין פרוי. ער איז אַרויס צום האַפען פון די דאַמפּפערס און האָט זיי דאָרט געטראָפען שטעהן ביי דער בילעטען-קאַסע. ער איז פאַר זיי פערבייגעגאַנגען, מיט די אויגען געגעבען אַ צייכען אַזעוו׳ס פרוי, אַז אַלץ איז אין אָרדנונג און, נישט בעגריסענדיג זיך. איז ער אַוועק.

בורצעוו איז געווען זעהר צופרידען, וואָס דער אינצידענט, וועלכער האָט זיך געקאָנט ענדיגען פאַטאַל, איז אַזוי בשלום אַריבער, נאָר גלייכצייטיג האָט זיך אין איהם דערוועקט אַ פראַגע: אויב איך, האָט בורצעוו געטראַכט, האָב פון דערווייטענס בעמערקט אַזעוו׳ן און איהם אַזוי לייכט דערקענט, טאָ פאַרוואָס דערקענען איהם נישט די געהיימע אַגענטען, וועלכע קענען איהם דאָך אויף זיכער פון געזיכט, ווען ער געפינט זיך אַזוי פריי און אָפען אין פּעטערבורג?

די דאָזיגע פראַגע האָט בורצעוו׳ן פון דעמאָלט אָן נישט געלאָזט רוהען. ער איז געקומען צום בעשלוס, אַז אַזעוו׳ן אַרעסטירט מען נישט מכּוון דערפאַר, ווייל דער פּאָליציי איז נישט בעקוועם איהם צו אַרעסטירען, דהיינו, ווייל אַרום איהם דרעהט זיך עפּעס אַ פּראָוואָקאַטאָר, וועלכער בעקומט פון איהם אַרויס געוואונשענע אינפאָרמאַציעס. פון דעמאָלט אָן האָט בורצעוו גענומען זוכען ראַסקין׳ען אַרום אַזעוו׳ן. ער האָט אַפילו געגלויבט צו וויסען אַזעוו׳ן, אַז לויט זיין, בורצעוו׳ס מיינונג, אַרעסטירט מען איהם נישט וואַהרשיינליך דערפאַר, ווייל אין זיין סביבה געפינט זיך אַ פּראָוואָקאַטאָר און אַזוירנאָך איז אַזעוו אַ גויטיגער מענש פאַר׳ן פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט.

בורצעוו האָט גענומען אַנאַליזירען די נעמען פון די עס-ער׳ן, מיטגלידער פון דער קאַמפּס-אָרגאַניזאַציע, וואָס זענען געשטאַנען נאָהענט צו אַזעוו׳ן, זוכענדיג צווישען זיי די פּערזאָן, וועלכע האָט געקאָנט זיין דער געהיימנישפולער ראַסקין. אָבער אויף קיין איין נאָמען האָט ער זיך נישט געקאָנט אָפּשטעלען. נישט זייערע פּערזענליכע אייגענשאַפטען, נישט זייערע ביאָגראַפיעס, נישט די אינפאָרמאַציעס וועגען זייער אַנטייל אין דעם אָדער יענעם טעראָריסטישען אַקט — האָבען נישט ערלויבט בורצעוו׳ן צו פערדעכטיגען וועמען ס׳איז פון זיי.

נאָר איינמאָל, טראַכטענדיג וועגען אַזעוו׳ן, דורכגעהענדיג אין געדאַנק אַלץ, וואָס ער האָט וועגען אַזעוו׳ן געוואוסט און דערמאָהנענדיג זיך וועגען אַנ׳אונאָנגענעהמען אינצידענט, צוליב וועלכען ער האָט אויסגעמיטען די בעקאַנטשאַפט מיט אַזעוו׳ן, איז ביי בורצעוו׳ן דורכגעפלויגען דער געדאַנק: צי איז אַזעוו אַליין נישט אַמאָל דער ראַסקין?

די דאָזיגע השערה האָט זיך בורצעוו׳ן אויסגעוויזען אַזוי ווילד, אַז פונ׳ם געדאַנק אַליין האָט איהם אַרומגענומען אַ שוידער. בורצעוו האָט אויסגעצייכענט געוואוסט די ראָלע פון אַזעוו׳ן אין דער קאַמפּס׳ם אָרגאַניזאַציע, אַז אַזעוו האָט אָרגאַניזירט די אַטענטאַטען אויף פּלעווע׳ן, אויף דעם גרויספירשט סערגעי אַלעקסאַנדראָוויטש א. אַ. וו. ער האָט זיך בעמיהט פון דעם געדאַנק צו בעפרייען. אָבער וואָס מעהר ער האָט זיך געסטאַרעט דאָס צו טון, אַלץ שאַרפער און האַרטנעקיגער האָט איהם דער געדאַנק פערפאָלגט.

(פאָרטזעצונג קומט.)

אין שפּיטאָל

איינדרוקען פון אַ זשורנאַליסט אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל.

— פון — **ל. בראַנט**

יונגע חלומות.

אין איינעם פון די אונטערשטע זאַלען ליגט אַ יונגער זשורנאַליסט, מײַן נעגלויבטער, אַ קראַנקער, אָבער ריהרעוודיגער אַרבייטער, וועלכען מ׳האָט שוין איינמאָל אָפּערירט דעם אויבערשטען טייל פון דער האַנד און איצט האָרט ער, מ׳זאָל איהם אָפּשניידען די פינגער פון דער זעלבער האַנד, פיהרט מיך צום זשורנאַליסט און בעקענט אונז. ס׳איז שוין נאַכט און מיר שלײַכען זיך שטיל דורך די טונקעלע קאָרידאָרען. אין דעם קנאַפּ בעלויכטענעם זאַל טיילט זיך אויס דאָס בלאַסע פּנים און דער שוואַרצער געדיכטער קאָפּ האָר פון דעם יונגען קראַנקען. מיר האָבען זיך דערקענט: ער האָט געאַרבייט אין אַ היגער פּוילישער צייטונג, מיר האָבען זיך עטליכע מאָל בעגעגענט בײַ פערזענליכע געלעגענהייטען.

מיר צושמועסען זיך וועגען געמיינזאַמע בעקאַנטע, אָבער דאָס געשפּרעך נעהמט באַלד אַריבער אויף דער טעמע, וואָס אינטערעסירט דעם קראַנקען צומייסטען, אויסשליסליך צו זײַן קראַנקהייט. ער ליידט אויף אָפענעם טובערקולאָז פון איין לונג. ער זאָגט דאָס אַרויס פעסט און איינפאַך. ער פערשטעהט גוט די קראַנקהייט, איז בעהאַוועט אין אַלע מעדיצינישע טערמינען, וואָס האָבען אַ שייכות צו דער קראַנקהייט און צו איהר היילונג. דער הוסט שטערט איהם אין רעדען, נאָר ער שטעלט זיך נישט אָפּ, רעדט שנעל, איבעריהאַפּטיג, ליידענשאַפטליך, און די אויגען צינדען זיך אָן אַ פײַערל.

ער האָט נישט קיין טענות צו די דאָקטוירים, אָ, ניין, נאָר יעדער קאָן דאָך האָבען אַ טעות, האָבען זיי, הייסט עס, עפּיס פערזעהן, און צוליעב דעם ליגט ער שוין אַן איבעריגען חודש אין שפּיטאָל. ער וועט פאָהרען אויף דער ריוויערע. וועט זיך דאָרט איינאָרדנען, דאָרט איז דער קלימאַט אַ מעסיגער, ער וועט ווערען קאָרעספּאָנדענט פון די היגע בלעטער...

— אפשר קיין זאַקאָפּאַנע?

— ניין, האָט ער מיר איבער מיט אַ קראַנקהאַפטער ענערגיע. אין זאַקאָפּאַנע איז די לופט צו שטאַרק! זײַנער אַ בעקאַנטער איז אויך געווען אין אַזאַ צושטאַנד, ווי ער, נאָר אין ריוויערע האָט ער זיך אויסגעהיילט... און פּלוצים פערענדיגט ער מיט רעזיגנאַציע: „ווי די יוגענד זאָרגט עס אַזוי ווייניג וועגען געזונד"!... עס ווערט מיר אונהיימליך פון אָט דער ווייזהייט פון זקנה אין מויל פון אַ 23 יאָהריגען! אין דערפריה האָט ער זיך אויסגעכאַפּט מיט 39 גראַד היץ.

דער יוד מיט דער אינטערעסאַנטער קראַנקהייט.

אין שפּיטאָל איז פערהאַן אַ קראַנקער, מיט וועלכען אַלע אינטערעסירען זיך, וועגען זײַן קראַנקהייט געהען אַרום לעגענדעס. העכער 2 שעה האָט געדויערט די אָפּעראַציע, וואָס מ׳האָט איהם געמאַכט. אַ שטיק פלייש, דערצעהלען די קראַנקע, האָט מען איהם אויסגעשניטען, אַ קילאָ אודאי!

דאָס איז אַ יוד פון אַ יאָהר 50, מיט אַ גרויסער בכבוד׳יגער באָרד, מיט ברייטע אויסדרוקספולע ליפּען. ער האָט זיך צו מיר צוגעזעצט אויף דער באַנק אין קאָרידאָר. איך האָב שוין געוואוסט וועגען איהם און כלומרשט דורך אונב, איהם אַ פרעג געטון, וואָס איז איהם. דער יוד האָט נאָר דעראויף געוואָרט. ער ווייסט דעם פּלאַץ וואָס ער פערנעהמט אין אַלעמענס אויפמערקזאַמקייט. אָ, וועגען זײַן קרענק איז צו דערצעהלען און צו דערצעהלען! ביכער קאָן מען וועגען דעם שרײַבען! און ער דערצעהלט מיר בענוי, נישט אדורכלאָזענדיג קיין איין פּרט, ווי אַזוי דאָס האָט זיך אָנגעהויבען, פון אַ פּשוט׳ען וועהטאָג אין מאָגען, ווי אַזוי ער איז געקומען קיין לאָדז (ער איז אַליין אַ פּראָווינצער) און גענומען געהן אין „קאַסע כאָרע", ווי אַזוי ער איז אָנגעקומען אין שפּיטאָל.

אין שפּיטאָל, דערצעהלט דער יוד, בײַ דער „שאַדאַניע" זענען געווען כמעט אַלע דאָקטוירים, ד״ר שטערלינג און ד״ר גאָלדמאַן און ד״ר איינזנער און ד״ר קריש (קרישעק) און נאָך און נאָך ער קען דען געדענקען אַלע ווי זיי הייסען! מ׳האָט איהם בעדרעהט און בעקלאַפּט און געדריקט און געפּאָטאָגראַפירט. ענדליך זאָגט ד״ר שטערלינג: לאָמיר איהם אונטערזוכען אין אַ וואַנע, האָט מען דעם יודען גענומען און אַרײַנגעזעצט אין וואַנע. און ד״ר שטערלינג האָט זיך פערקאָטשעט די אַרבעל און ד״ר גאָלדמאַן האָט געטון דאָס זעלבע און נאָך זיי אַלע איבעריגע דאָקטוירים; מ׳האָט אַרײַנגעלעגט די הענד אין וואַסער און ווידער „געבאַדעט", און מ׳האָט אויסגעפונען, אַז ר׳האָט עפּעס אַ געשוויר אויפ׳ן מאָגען.

ווען איך בין אַרויס פון דער וואַנע, דערצעהלט ווייטער דער יוד, בין איך אומגעפאַלען, די דאָקטוירים זענען שוין בשעת מעשה נישט געווען, איז ער געפאַלען אין חלשות און זיך דערבײַ גוט צוקלאַפּט דעם קאָפּ, אַז דאָס בלוט האָט גענומען ריגען.

די אָפּעראַציע האָט געדויערט 2 מיט אַ האַלבע שעה, קיין שלאָף געטראַנק האָט מען איהם נישט געגעבען. נאָר געמאַכט איינשפּריצונגען. און ווען ס׳איז געקומען צום סוף האָבען שוין די איינשפּריצונגען זיך אויסגעלאָזט. און אַז דער דאָקטאָר האָט געגעבען דעם לעצטען שניט, דערצעהלט דער יוד, האָב איך נאָר געגעבען אַזאַ געשריי „אוי"...

די אָפּעראַציע איז ווירקליך געווען אַן אויסערגעוועהנליכע. די אַסיסטענטען, וועלכע זענען בײַגעווען בײַ דער אָפּעראַציע — געמאַכט האָט זי ד״ר גאָלדמאַן — דערצעהלען מיט ענטציקונג וועגען דער „אַרבייט" פונ׳ם אָפּעראַטאָר.

אויפ׳ן 3-טען שטאָק פון שפּיטאָל געפינט זיך אַ קליינער מוזעי מיט עטליכע זעהר אינטערעסאַנטע עקספּאָנאַטען. אין גרויסע און קליינע, רונדיגע און קאַנטיגע באַנקעס מיט ספּירט און פאָרמאַלין זענען קאָנסערווירט פערשידענע פּרעפּאַראַטען, איבערבלייבענישען פון דער כירורגישער פּראַקטיק אין שפּיטאָל. איהר האָט דאָ צוויי קינדער פערוואַקסענישען, וואָס דאָס איינציגע גליק פאַר זיי און זייערע עלטערען איז, וואָס זיי זענען געווען טויט-געבוירענע, אַן׳איין הונט׳דיגען עמבריאָן, עטליכע אויסגעשניטענע נירען, אַ האַרץ, אַן׳אויסגעפּעסענע לונג א. ד. גל. צווישען די עקספּאָנאַטען אין אַ גרויסער באַנקע געפינט זיך אויך דער שטיק מאָגען און קישקעס, וואָס זענען אויסגעשניטען געוואָרען בײַ דעם יודען מיט דער אינטערעסאַנטער קראַנקהייט.

(ווייטער מאָרגען).

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

נור אויף אַ קורצע צייט!

גאַסטשפּילען פון 1-טען וואַרשאַוער יודישען מיניאַטור-טעאַטער

„אַזאַזעל"

היינט, מאָנטאָג, דעם 9. מײַ, 9 אַ זייגער אָווענד ווערט געשפּילט

דאָס גרויסע

4 פּראָגראַם 4

קאָנפערענסיער: א. גאָדיק.

עס נעהמען אנטייל: אַלאַ ליליט, לוריע שפּיגעל, ר. וועלנער, ו. גאָדיק, ש. לאַנדוי, י. סטרוגאַטש, י. מאַנסדאָרף, נ. מעלניק, מ. פּאַטאַשינסקי, ה. פּאָזנאַנסקי און אַנדערע.

קינסטל. לייטונג: טעאַ אַרצישעווסקאַ
ליטעראַרישע „ משה בראָדערזאָן
מוזיקאַלישע „ הענעך קאָן

דעקאָראַטיווע לייטונג: פריץ קליינמאַן
כאָרעאָגראַפיע: אַלאַ ליליט
דירעקציע: י. דאַנציגער

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע-זאַל.

פּראָצעס פון אַ קריסטליכע פרוי,

וועלכע האָט פערגיפטעט איהר יודישען מאַן.

(ענדע פון 3-טע זייט).

שפּעטער אין שפּיטאָל אַרײַן, איז הערמאַן נאָך מעהר קראַנק געוואָרען.

אַז ער האָט אָפּגעקרענקט אין שפּיטאָל אַ פּאָר חדשים איז ער ענדליך אַהיים געקומען.

די פרוי האָט הערמאַנ׳ען ווידער געקאָכעלט, ביז ער איז ווידער אַוועק אין שפּיטאָל, און דאָס מאָל איז ער שוין מעהר נישט אַהיימגעקומען, ער איז געשטאָרבען פון פערגיפטונג.

איצט האָבען די דאָקטוירים איהם געפּאָלמעסט און עס האָט זיך ריכטיג אַרויסגעוויזען, אַז הערמאַן איז ביסלעכווייז, דורך צוויי יאָהר צייט, פערגיפטעט געוואָרען מיט ראַצען-גיפט.

דעטעקטיוון האָבען גענומען זוכען און פאָרשען און מען האָט בײַ דער פרוי ליכטענשטיין געפונען אַ פּעקעל מיט ראַצען-גיפט.

נאַטירליך איז באַלד געפאַלען דער פערדאַכט אויף דער שעהנער פרוי לעאָפּאָלדינע און מ׳האָט זי אַרעסטירט. צוערשט האָט זי געלייקענט און ערקלערט, אַז די ראַצען-גיפט האָט זי געהאַלטען אום צו פערניכטען די מייז. שפּעטער אָבער האָט זי זיך מודה געווען, אַז זי האָט געוואָלט פון איהר יודישען מאַן פטור ווערען. איינמאָל האָט זי געלעזען אַ ראָמאַן, וואו עס ווערט געשילדערט ווי אַזוי די פרוי פערגיפטעט ביסלעכווייז איהר מאַן, האָט זי בעשלאָסען אויך אַזוי צו טהון, האָט זי געקויפט ראַצען-גיפט און אַרײַנגעגעבען יעדעס מאָל אַ קליין ביסעלע אין די שפּייז, וועלכע עס האָט געגעסען איהר מאַן.

בײַ דעם פּראָצעס, וועלכער איז לעצטענס פאָרגעקומען אין ווין, האָט די שעהנע לעאָפּאָלדינע אין אַלעם זיך מודה געווען פאַר די ריכטער.

די ריכטער האָבען גענומען אין אַכט דאָס, וואָס דאָס פּאָר-פּאָלק איז געווען אַ געמישטע, דאָס הייסט, וואָס דער מאַן ליכטענשטיין איז געווען אַ יוד און לעאָפּאָלדינע אַ קריסטין, און וואָס צוליב דעם האָט לעאָפּאָלדינע געפיהלט אַן׳אינערליכע פיינדשאַפט געגען איהר מאַן, און פעראורטיילט די מערדערין בלויז צו 8 יאָהר שווערע טורמע.

דער פּראָקוראָר האָט אָפּגעגעבען אַן׳ערקלערונג, אַז די שטראָף איז צו קליין און אַפּעלירט, אַז די שטראָף זאָל פון העכסטען געריכט פערגרעסערט ווערען. מען דענקט דערום, אַז די שעהנע לעאָפּאָלדינע וועט נאָך בעקומען אַ העכערע שטראָף.

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

(ראָמאַן).

8)

לוריע איז אַוועק צו זײַן בעל חוב, צו מאָנטיבאַנד׳ן, בעטען איהם, ער זאָל האָבען געדולד, נאָך אַ ביסעל צייט, אָבער יענער האָט זיך פער׳עקשנ׳ט און קורץ דערקלעהרט, אַז אויב דער חוב וועט נישט אָפּגעדעקט ווערען ביז׳ן 5. מאַי, וועט ער תיכף אָננעהמען די געהעריגע שריט אויפ׳ן געריכטליכען וועג.

ס׳איז, אַלזאָ, געוואָרען זעהר טרויעריג אין לוריע׳ס הויז — אין דעם הויז, וואו ס׳איז פריהער געווען אַזוי פרעהליך, זוניג און געמיטליך.

דאָס פּאָרפאָלק לוריע האָט זיך געפּרובט אויף פערשידענע אופנים אַרויסצוקריגען זיך פון דער שווערער לאַגע, אָבער זייערע בעמיהונגען האָבען נישט געהאַט קיין פּעולה.

ס׳איז אָנגעקומען דער 5. מאַי.

— וואָלסט זיך אפשר געפּרובט נאָך אַ מאָל, צום לעצטען מאָל בעטען לעווענטאַל׳ן? — האָט זיך אָפּגערופען מערי צום מאַן.

— וואָס וועט עס טויגען? ס׳איז נאָר זיך צום נאַר געמאַכט...

— נו, וועל איך אַ פּרוב טון אַליין געהן! איך וועל איהם פאַלען צו די פיס...

— דו, דו, מערי׳לע! קיינמאָל וועל איך דיר נישט דערלויבען אַזוינס צו טון. ער קאָן דיך נאָך בעליידיגען.

— און פאָמער מאַקי וועט ער נישט האָבען די העזה צו אָפּזאָגען אַ פרוי, אַ מוטער...

— ניין, ניין!

— שמואל׳עכל, טו עס פאַר מיר! ווייסט דאָך, אַז איך גלויב מיינע פאַרגעפיהלען, און אָט שטעל זיך פאָר, דאָס האַרץ זאָגט מיר, אַז ס׳וועט גוט זיין! עמ׳ל וועט דיר נישט מאַכען אַ ברוך הבא, ווי ער האָט דיר געמאַכט די לעצטע פּאָר מאָל, און איך האָף, אַז דו וועסט צוריקקומען מיט געלד.

— דו רעדסט זיך אײַן אַזוי, אָבער געהן געה איך! — האָט לוריע אַ זיפץ געטון.

ס׳איז געווען זייגער ניין אין אָווענד. די נאַכט איז צוגעפאַלען אַ רעגענדיגע, אַ פינסטערע, אַ קאַלטע.

קאַפּיטעל פיער.

דער שרעקליכער מאָרד.

אַ קנאַפּען קילאָמעטער פון בראָד, נישט ווייט פון גרויסען שאָסיי-וועג איז געשטאַנען אַ גאַנץ גרויסער פאַבריק-בנין, אין וועלכען מ׳האָט אויסגעאַרבייט כעמישע פּראָדוקטען.

די דאָזיגע פאַבריק האָט געהערט צו אַ לעמבערגער פירמע, און אָנגעפיהרט מיט איהר האָבען די אָנגעשטעלטע — די ברידער דריוויק, צוויי יונגע לייט, וואָס האָבען געשטאַמט פון אַ פולשטענדיג אַסימילירטער יודישער משפּחה אין וויען.

בײַ די גאַנצע פעהיגקייטען זייערע, סיי מאַכמעניש, סיי סוחר׳ישע איז זיי דאָס געשעפט נישט גוט געגאַנגען, און אַ פּאָר מאָל זענען זיי שוין געשטאַנען אויף דער שוועל פון — באַנקראָט.

געוואוינט האָבען די צוויי ברידער נעבען דער פאַבריק גופא אין אַ גרויס וואוין-הויז, וואָס איז געווען אַרומגערינגעלט מיט אַ שיינעם גאָרטען.

בעקאַנט האָט מען אין בראָד און אין דער אומגעגענד דעם יאָנגערען ברודער קאַרל דריוויצ׳ן, אַ פעסט-געבויטען, ענערגישען דרייסיג-יעהריגען בחור — טאַקי דעם-זעלבען, וועלכען מיר האָבען געהאַט די געלעגענהייט צו זעהן אין געריכט, בעת לוריע׳ס פּראָצעס; דערזעלבער, וועלכער האָט מצד די געשוואוירענע ריכטער געענטפערט אויף די פראַגען פון געריכט.

דער עלטערער ברודער, גרעגואַר דריוויק איז אַבסאָלוט נישט געווען עהנליך צו קאַרל׳ען.

גרעגואַר איז געווען אַ קרענקליכער, בלאַסער מענש, אַן׳איינגעהויקערטער פאַר יסורים מיט אויסגעלאָשענע אויגען.

אַגב איז אויך דער גאַנצער אויפטויער געווען דער יונגער קאַרל דריוויק, וועלכער איז געווען זעהר פעהיג, און האָט זיך ספּעציאַליזירט אין כעמישע אויסאַרבייטונגען.

געווען איז ער אַ זעהר אַמביציעזער, אַ ליידענשאַפטליכער, און גלייכצייטיג אַ מיושב׳דיגער און אַ פערשלאָסענער אין זיך. געהאַלטען האָט ער נאָר פון זײַנע איינענע כוחות און שכל, און נישט איבערקלייבען זיך אין מיטלען, כדי צו דערגרייכען די אָנגעמערקטע צילען.

זײַן לעצטער פערלאַנג און ציל איז געווען צו אַרויסברענגען אַן׳ערפינדונג, אַ נייעם אויפטו, וואָס ער האָט געמאַכט אויפ׳ן געביט פון כעמיע.

די דאָזיגע ערפינדונג, ווען ער וועט זי קאָנען עקספּלואַטירען — האָט ער גערעכענט — וועט איהם אַרײַנברענגען דאָס גרויסע עשירות און ער וועט קאָנען ווייטער וואַקסען...

אַ פייערדיגען קאָפּ האָט ער אויף זיך געהאַט, און ער האָט איהם גאָר נישט געקאָנט איינרוהען און געבוירען אַלץ נייע און נייע פאַנטאַזיעס.

מחמת ס׳איז איהם אָבער זײַנע פאַנטאַזיעס נישט געלונגען צו רעאַליזירען, און די הויפּט-סיבה איז געווען דער מאַנגעל אין מאַטעריעלע מיטלען — איז זיך אַ גרויסע שנאה פונאַנדערגעוואַקסען אין זײַן האַרצען.

בעת מעשה האָט ער פיל געאַרבייט אויף זײַנער אַן׳ערפינדונג, וואָס האָט געזאָלט האָבען אַ וויכטיגע בעדײַטונג פאַר האַנדעל-און-אינדוסטריע בכלל. ער איז דאָס מאָל — איבעריגענס ווי אַלע מאָל — געווען מעהר ווי זיכער, אַז אָט-אָט וועט ער רײַך ווערען, און די פאָרטונע קלאַפּט זיך ממש צו איהם אין טיר...

אָבער ווער וועט איהם העלפען? ווער וועט איהם אונטערשטיצען מיט געלד, וואָס ער דאַרף האָבען, כדי צו אויספיהרען בשלימות די אַרבייט?

דורך די פערביסענע ליפּען האָט ער געשליידערט מיט קללות און חרמות, מיט קייך דאָנער-וועטער׳ס, און מאַכענדיג גרויסע נערוועזע שפּרייזען איז ער אַרומגעלאָפען אין צימער, וואו ס׳איז אויך געזעסען זײַן קרענקליכער ברודער גרעגואַר.

ער האָט זיך געוואָרפען ממש, ווי אַ ווילדע חיה אין אַ שטייג.

גרעגואַר איז געזעסען בײַם קאַמין און געוואָרעמט זײַנע פערגליווערטע איברים, נישט קוקענדיג אויפ׳ן זעהר וואָרעמען אָווענד.

פּלוצים איז קאַרל שטעהן געבליבען נעבען איהם, און אויסגערופען מיט פּעס:

— וואָס טויג מיר דאָס אַלץ? וואָס נוצען מיר אַלע מײַנע פעהיגקייטען? וואָס טויג די בעגייסטערונג, טאַלענט און די אַנדערע זיבען זאַכען, אַז דו ביזט אַ קבצן און זיבען פּאָלעס? וואָס האָב איך פון דעם חלום׳ען, פון מאַטערען זיך, פון מײַן שווערער אַרבייט? געלד, ברודער לעבען, געלד דאַרף איך האָבען! געלד, געלד, און נאָך אַמאָל געלד! ערשט דאַן וואָלט איך געקאָנט עפּעס אויפטון.

(פאָרטזעצונג קומט).

ווירקטיג
פאר האנדזאכעז-מאכער!
איך נעהם אן רענדער אויסצוארבייטען אויף מיט אפטזונג
164 נאדלען.
בעסערמאי, פאנסקא 44.
502

ס'הערען געזיכט פון זאפארט
2 לאקאלען
בעסטעהענד פון 6-5 צימערן. ווי אויך א גרויסען ל'כטיג קעלער נעאייגנעט אויף א ווערקשטעל
גען זאפארט איבערצונעהמען.
צו ערפאהרען ביי הינריס. נאנסקא 18, 6 אנט. אין וועש-געשעפט.
507

LEKARZ-DENTYSTA—צאהן-ארצט
M. KARABANOW
ווסכאדניא 31 (אין הויף) טעלעפאן 59-09
היילט, פלאמבירט ציהט ציהן גאנץ אהן שמערצען,
קינסטליכע ציינער אהנע גומענס און רעפעראטורען
ווערען שנעל און ביליג אויסגעפירט.
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 8 אין אווענט. 1195
לעטשניצע פרייזען. בעראטונג אומזאנסט.

עמשניצע
פון דאקטוירים וספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 א'בענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	3—4
ד"ר הערשנער	קינדער-קראנקהייטען	12—9½ 5—4
ד"ר שיפמאן	אונטערלייב קראנקה.	1—11
ד"ר לוביטש	הויט- און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שניידער	נערווען אונגעמטונג קר.	3—1
ד"ר גאלדבלאט	איינער-קראנקהייטען	12.30—
ד"ר פליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	1 —
ד"ר בערנשא	פרויען און געבורטס-הילף	5—4

מסולכע-סער סיך, שפר ר-שאקרונגען ווי שטעלען א. ז. ב. פסקען-שטעלע, קונסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אפג-שפריצונגען, באסטושען עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערדעדונג — היוואען אן שטים. — אין לאבאראטאריום ווערען אונגעמאכט אל. ערט אנאליזען, ווי אויך פלעקסא און בלוט.
2120
אימפונגען נעגען שקארלאטין.
בייַ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-טישער קאבינעט
צו נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	10—2 נ"מ.
ד"ר לאזשינסקא סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	3—7

קינסטליכע ציינער, קראנקען, פלאמבען א. א. וו. די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פארוואס לויפט יעדער אין ביורא פיעטריקאווער 17?
ואמרת אליו, זאלסטו איהם זאגען
— אז אין דעם ביורא —
17 פעטריקאווער 17
2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאוו, קלאזוולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען, ווענען פעמער אין קאמיסאריאט-רזשאנדע, ביטעס וועגען דירה און אזושאנד ראזשמושי און אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויניעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
רעכט-קאנסולענט י. מאנעלא,
פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52
שנעל, רעיעל און ביליג!

אנאנסען
— אין —
„נ. פאלקסבלאט“
האבען דעם גרעסטען ערפאלג.

Dr. med
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט, וועט- און וועגעריש קראנקהייטען, מענער-שוואכע, רענטגענ-שטראהלונגען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 6—9 אין אווענט, פרויען—12 ביז 3 נאכמ.
873

בעסאנטמאכונג.
כ'מאך בעקאנט די ג' קונדשאפט, אז צוליב די קאנקורענץ האב איך
בעדייטענד רעדוצירט די פרייזען!!!
און עמפפעהל אין א גרויסען אויסוואהל זעמטליכע איין- און אויסלענדישע
פערפומעריע-ארטיקלען
פון די גרעסטע פירמען, ווי:
אין אנדערע Cotti, Houbigan, Guerlain, Violett, Dralle
די ג' קונדשאפט ווערט געבעטען צו בעזוכען מיך און זיך איבערצייגען.
בעמערקונג: פאר רעעלע סחורה ווערט גאראנטירט!
אנגראסיסטען בעקומען ראבאט! מיט אכטונג
Perfumerja: Drukier, Zawadzka 11.

8-io klasowe Gimnazjum Męskie
L.SZAKINA w Łodzi, Piotrkowska 18
די אינטרענס-עקזאמענס פאר אלע קלאסען וועלען זיך אנהויבען דעם 23. מאי לויט דעם לעקציאן-סיסטעם.
506
די צאהלונג אין נייעם שול-יאהר וועט זיין אין די פארבערייטונגס-קלאסען, ווי אויך אין די קלאסען I, II, III פון 15 ביז 25 זלאטעס מאנאטליך פאר די שילער פון די פאלקס-שולען איז די צאהלונג ערמעסיגט.
אנמעלדונגען נעהמט אן די קאנצעלאריע פון גימנאזיום פון 9 ביז 1 מיטאג.
Dyrektor: **Cz. Bagleński.**

לאסען
צו דער 2. קלאס פון דער מלוכה לאטעריע
זענען שוין צו בעקומען אין דער איינציגער גרעסטער קאלעקטור פון
E. LICHTENSTEIN i S-ka, Warszawa, Marszałkowska 146.
אבטיילונגען פון דער קאלעקטור: 1) ביעלאנסקא 3, 2) קראק. פארשטאט 37, 3) כרולעווסקא 43, 4) נאלעווקי 42, 5) לאדז, פעטריקאווער 72.
פרייז פון $^1/_1$ לאס איז 40 זל., $^1/_2$ לאס 20 זל., $^1/_4$ לאס 10 זל.
די ציהונג הויבט זיך אן דעם 11-טען מאי און דויערט 5 חדשים, ד. ה. ביז'ן 16 טען ווערשעשיען ד. י. איינשליסלין.
505
אלגעמיינע געווינסען-סומע 16 מיליאן זל. קויף און פערקויף פון דאלארובקעס.
בעמערקונג: לאסען צו דער 10-טער פוילישער מלוכה-לאטעריע אויף וואוילטעטיגע צוועקען זענען אויך ביי אונז צו בעקומען. פרייז פון $^1/_1$ לאס 6 זל., $^1/_2$ לאס 3 זל. די פירמע עקזיסטירט פון 1835 יאהר. קאנטא פ. ק. א. אויף ווארשא איז 9374 און אויף לאדז 64209.

ביליג און גוט!
ספארט-וואגען . . . . 58.— זל.
קינדער-בעט מיט ניקל און שפאנק. מאטראץ —.65 „
פעלד-בעט מיט וועגטלעך ווייס אדער ברוין —.15 „
פאדערט איבעראל!
פון דער פירמע פעלד-בעטען פון דער פירמע
„PALMA-PATENT“
לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85.
הורט. פאר רעיעלקייט גאראנטירט. דעטייל.

Dr. med.
A. MAZUR
נארוטאוויטש (דזשעלנא) 44
טעלעפאן 22-44.
אויערן און האלז קראנקהייטען שטימע און שפראך-פעהלערען (שטאמלען א.אז.וו.) נעמט אן פון 12—2 און פון 6³⁰—8 אוו.

Dr. med.
L. Pikielny
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפפאנגט פון 4—7 אוו.
541

Dr. med.
BRAUN
פאלודניאווא 28
טעלעפאן 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אווענט

ס ווערט געזוכט
שמאפערינס
זאפארט ביי פלאך. —
לאגיוויא 12 וואוינונג 4

א יונגע
פון אנשטענדיגע עלטערן ווערט געזוכט אין יובעליר-געשעפט פון ה. ריסאק
פעטריקאווער 5.
509

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראנקה. רענטגען און ליכט-היילאנשטאלט. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד.

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 34-72.
נעמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2 מיטאג אין דער היים פון 6-8 אוו.

רערין-יונגלעך
נעגען באלדיגע צאהלונג ווערט געזוכט ביי ראזענבערג, ווסכאדניא 20 אין טויער.
508

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אווענד.

Dr. med.
Różaner
צוריקגעקעהרט.
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע און הויט-קראנקהייטען.
— בעהאנדלונג —
מיט קינסטליכע בערג-זאנע.
נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5 — 8 אווענד
נארוטאוויטש 9 1. שטאק
טעלעפאן 28-98.

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek.
היינט און פאר גענדע טעג!
פאר דערוואקסענע און יונגער!
„דער גנב פון באגדאד“
(Złodziej z Bagdadu)
מיט DOUGLAS FAIRBANKS אין דער הויפטראלען

זארגט וועגען אייער געזונד!
די „שווייצארישע ביטערע קרייטער“ (מיט דער מארקע „Kogut“) זענען ענטשפרעכענד ביי מאגען-קראנקהייטען קישקעס, אבסטרוקציעס און גאל-שטיינער.
„Szwajcarskie Gorzkie Zioła“
זענען א מילד און נאטורעל דורכרייניגונגס-מיטעל, וואס פארלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-ארגאנען און ווירקען געגען דיקקייט. די „שווייצארישע ביטערע קרייטער“ ערוועקען אן אפעטיט.
צו פערקויפען די אפטייקען און סקלאר אפטעטשנעס א שאכטעל צו 1.50 זל. הויפט-סקלאד איז די אפטייק פון
A.Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41
מיר שיקען ארויס אפטעניגסטען 2 שאכטלען נאכ'ן ערהאלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען).
1462

פערקויפט נישט אייערע דיוואנעס
44 מעבעל 44
פעלצען, נייי-מאשינען סאמאוואַרען א. אז. וו. בעסער איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די פירמע
44 Ch. ŁAZNIK 44
נדאנסקא (דלוגא)
בעמערקונג: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאגער פערשידען
מעבעל, שייי גוט און ביליג!

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראפאפארט	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 3-2 6½— 7½
ד"ר רושאנסקי	הויט- און געשלעכטס-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאלדשטיין-פאראק	אויגען-קראנקהייטען	2-1
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	2—12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פאפירני	פרויען- און געבורטס-הילף	11½-1 6-5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	5 4
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	11-1 5½-7
ד"ר כטופעל	רענטגען	6-4 12-10
א.גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	7—3
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-פוגר-היילונג, בעלייכטונגען, קראנקען, פלאמבען, א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, לעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שמאלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
חיזוק אין דער שטאט.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08
היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מונד-קראנקהייטען. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 א ווייגער אווענד. ביליגע פרייזען. 1481

אנאנסען-פרייז: פערן טעקסט 15 גראשען, פרימאג 20 גראשען, אין טעקסט 40 גר., פרימאג 60 גראשען, נאכ'ן טעקסט 10 גראשען, פרימאג 15 גראשען. — פאר אויסלענדישע אנאנסען 100 פראצענט טייערער. אויפער דער שטאט — 50 פראצענט טייערער.
א מילימעטער - שורה.

אבאנעמענט-פרייז: אין לאדז: א חודש — 5 זלאטעס, — אויף דער פראווינץ: א חודש — 6 זלאטעס, אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער. — פאר'ן אינהאלט פון אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען פון פריה ביז נאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“. Piotrkowska 21.